Sten Palmgren

Utlåtandena om Ålandskommitténs betänkande

Sammanställning av remissvaren

735/88

Justitieministeriet
Lagberedningsavdelningens publikation
14/1988

ISBN 951-47-1820-8

VAPK Kampin VALTIMO
Helsinki 1988

F Ö R O R D

Statsrådet tillsatte den 5 maj 1981 en kommitté med uppgift att med bibehållande av landskapet Ålands nuvarande statsrättsliga ställning och med beaktande av de utredningar som gjorts och det lagutkast som utarbetats i landskapet för en revision av självstyrelsen uppgöra ett förslag till ny självstyrelselag för landskapet Åland. Kommittén antog namnet Ålandskommittén.

Ålandskommittén överlämnade sitt betänkande (1987:31) den 9 juni 1987. Betänkandet sändes för utlåtande till 34 remissinstanser. Remissvaren begärdes till den 2 maj 1988.

Denna publikation innehåller en sammanställning av remissvaren. Sammanställningen har gjorts av lagstiftningsrådet Sten Palmgren.

I sammanställningen har inte tagits med de synpunkter som enskilda personer och sammanslutningar har tillställt justitieministeriet. Också dessa synpunkter kommer givetvis att bli beaktade vid den fortsatta beredningen av lagförslaget.

Helsingfors den 25 augusti 1988

Avdelningschef Leif Sevón

I N N E H Å L L

Allmänna synpunkter 1

UTLÅTANDEN OM DE FÖRESLAGNA STADGANDENA

Landskapets område 4
Riksombudsmannen 5
Ålandsdelegationen 6
Hembygdsrätt 7
Inskränkning av rätten att utöva rörelse eller yrke 8

Lagstiftningsbehörigheten

Allmänt 9
Inlösen av fast egendom 9
Lagstiftningen om kommunerna 10
Brand- och räddningsväsendet 11
Beskattning, avgifter 11
Undervisning, kultur, idrott och ungdomsarbete; Arkiv, biblioteks- och museiväsendet 12
Fornminnen, begränsning av utförseln av kulturföremål, byggnadsskydd 13
Postväsendet, radio och television 15
Socialvård 18
Hyra och lega 19
Jord- och skogsbruk 20
Jakt- och fiske 21
Djurskydd, veterinärväsendet 22
Lantbruksproduktion och fiskerinäring 23
Alkohol- och nykterhetsväsendet 24
Natur- och miljövård 26
Vägar, kanaler m.m. 28
Näringsverksamhet 29
Beläggande med straff 29
Flagga och vapen 30
Yttrande-, församlings- och föreningsfriheten 31
Televäsendet 31
Skjutvapen 32
Kyrkolagstiftning; religionssamfund 33
Befolkningsskyddet 33
Hälsovård 34
Upphovsrätt 36
Konsumentskydd, otillbörligt förfarande i näringsverksamhet, främjande av konkurrens 36
Priset på lantbruks- och fiskeriprodukter 37
Handelssjöfart samt farleder för handelssjöfarten 38
Fastighetsbildning m.m. 38
Straffrätt; administrativa ingrepp; rättsskipning; förundersökning; verkställighet av domar och straff; utlämning för brott 39
Ändring av grundlag eller annan rikslag i vissa fall 39
Folkbokföringen 40
Socialförsäkring 42
Bank- och kreditväsendet 44

Överföring av lagstiftningsbehörighet genom förordning 45

Förvaltningsbehörigheten

Åtgärder som gäller fasta fornlämningar 46
Utgallring av handlingar 46
Indragning av inrättning 47
Besättande av statstjänst 47
Pass 48
Tillstånd för utlänningar att äga och besitta fast egendom 49
Smittsamma sjukdomar, gifter 50
Hälsovård 51
Beslut av Finlands Bank - samrådsplikt 52
Statistik 53
Frekvenser för radio- och televisionssändningar ... 54
Konsumentfrågor 56
Farleder för handelssjöfarten 57
Lufttrafiken 58
Vissa frågor om lantbruksproduktion och fiskerinäring 59

Föredragande i Ålandsärenden 60
Språkstadganden 61
Landskapets hushållning 64
Internationella fördrag - förhandlingar 70
Internationella fördrag - ikraftträdande 72
Statens mark och byggnader 74
Danaarv 78
Landskapets skatterättsliga ställning 78
Adoptivbarns hembygdsrätt 79
Övergångsstadganden 79

Frågor som inte uttryckligen nämns i den föreslagna lagtexten 81

Förslaget till ändring av lagen om inskränkning i rätten att äga och förvärva fast egendom i landskapet Åland 83

BILAGA (förteckning över remissinstanserna)

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Remissinstanserna befattar sig, så som brukligt är, huvudsakligen med frågor som gäller deras egna verksamhetsområden. Det medför att t.ex. sådana frågor som närmast hör till justitieministeriet knappast alls berörs i utlåtandena. Sådana frågor är t.ex. arvsrätten och de grundläggande fri- och rättigheterna.

Eftersom de olika remissinstanserna i hög grad behandlar olika frågor, har sammanställningen gjorts så att den i stort sett följer lagförslagets systematik.

I utlåtandena går remissinstanserna i allmänhet direkt in på materiella frågor. Allmänna omdömen om förslaget och om behovet av en reform förekommer sparsamt. Till sakens natur hör att remissinstanserna fäster uppmärksamhet vid lösningar som de anser vara mindre lyckade. Ingen motsätter sig dock reformförslaget som sådant.

Av de allmänna omdömen som ges kan här nämnas följande:

Statsrådets kansli: Med självstyrelsen som utgångspunkt kan kommitténs förslag till självstyrelselag för Åland och till ändring av lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland anses vara godtagbara, då de stöder syftet med och utvecklandet av självstyrelsen. I fråga om övriga förslag än regleringen av rikets flagga anser sig statsrådets kansli inte i detalj kunna bedöma om kommittén till alla delar i tillräcklig grad har kunnat beakta å ena sidan de krav som en fortgående utveckling av självstyrelsen ställer och å andra sidan rikets helhetsintressen.

Inrikesministeriet: Enligt reformen kommer landskapets självstyrelse att växa på flera områden och statstillsynen kommer att minska. Reformen ökar också landskapets ekonomiska självständighet. De förslag i den nya självstyrelselagen som gäller inrikesministeriets förvaltningsområde bör genomföras enligt samma principer som reformen i sin helhet.

Finansministeriet: Finansministeriet konstaterar att överföringarna på de olika lagstiftnings- och förvaltningsområdena kan tänkas förenkla det administrativa förfarandet i jämförelse med det nuvarande. Vid överföringar bör dock beaktas landskapets faktiska möjligheter att klara av nya uppgifter, utan att staten behöver stöda den utvidgade verksamheten i form av extra finansiering. Dylika i fråga om den ekonomiska belastningen betydande områden är åtminstone postväsendet samt radio- och televisionsverksamheten. Det är inte heller motiverat att ge landskapet bättre ekonomiska villkor på bekostnad av landet i övrigt. Det föreslagna finansieringssystemet är mer ändamålsenligt och enklare än det nuvarande.

Undervisningsministeriet: Det finns fortgående rum för att utvidga den åländska självstyrelsen. I praktiken har förutsättningarna fortlöpande blivit bättre då landskapsförvaltningen har utvecklats så, att den i dag klarar av de nya uppgifterna. För det egentliga syftet med självstyrelsen, ett bevarande och utvecklande av språket och kulturen, finns i dag således betydligt bättre förutsättningar än när den föregående självstyrelselagen stiftades. Samarbetet mellan de statliga organen och självstyrelseorganen har på det hela taget fungerat effektivt och i en god anda av samförstånd. Många principiella synpunkter och erfarenheter av praktiken talar i dag för att självstyrelsen utvidgas. Därvid bör det dock understrykas, så som kommittén också gör, att vissa uppgifter till sin natur hör till landskapet och andra till staten.

Frånsett de anmärkningar i detalj som anförs, anser undervisningsministeriet att kommitténs förslag om undervisnings- och kulturförvaltningen går i rätt riktning och att de är ägnade att öka landskapets självstyrelse.

Skolstyrelsen: Frånsett de anmärknigar som görs i detalj, förenar sig skolstyrelsen om andan i kommittébetänkandet, som säkerställer och garanterar landskapets befolkning dess svenska språk och kultur och som tillåter befolknigen att ordna sina förhållanden inom ramen för landskapets statsrättsliga ställning.

Ålandsdelegationen: I enlighet med vad som överenskommits med justitieministeriet ger delegationen i detta skede ett första utlåtande och återkommer senare med ett kompletterande yttrande när den har fått ta del av övriga inbegärda utlåtanden.

Delegationen har inte heller i detta skede tagit ställning till förslaget om ändring av lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland.

Delegationen har inte något att erinra mot de materiella målsättningarna med reformen och finner ajourföringen och förtydligandena som förslaget innebär ändamålsenliga. Delegationen finner det också riktigt att det klart utsägs att självstyrelselagen gäller som grundlag.

Finlands Bank: Lagförslaget är på många punkter svårbegripligt. En del av stadgandena presenteras och motiveras på ett sätt som kan medföra klart oändamålsenliga tolkningar och tillämpningsproblem.

UTLÅTANDEN OM DE FÖRESLAGNA STADGANDENA

LANDSKAPETS OMRÅDE

Förslag:

2 §

Landskapet omfattar det område, som vid denna lags ikraftträdande hör till landskapet, samt det territorialvatten som enligt gällande stadganden om gränserna för Finlands territorialvatten omedelbart ansluter sig till sagda område.

Om rikets överhöghet i visst avseende utvidgas till att gälla utöver territorialvattengränsen, kan även landskapets behörighet utvidgas till de delar som bestäms efter överenskommelse mellan riket och landskapet.

Utrikesministeriet: Stadgandet innebär en precisering av gällande lag. Det innehåller inte någon egentlig ändring, men möjliggör uttryckligen att ändringar av territorialvattengränsen kan ske utan att självstyrelselagen måste ändras. Stadgandet innebär inte heller någon ändring av den tre sjömil långa demilitariserade zonen runt Åland.

Nytt är däremot stadgandet i 2 mom. Hur landskapets rättigheter kunde utvidgas och i vilken form avtal om detta kan ske har lämnats att bero av avgöranden i varje enskilt fall.

Ålandsdelegationen: Genom 2 mom. införs en ny regleringsprincip i relationerna mellan riket och landskapet. Av lagförslaget framgår inte hur principen skall förverkligas lagstiftningsvägen och hur överenskommelserna skall promulgeras.

Jord- och skogsbruksministeriet: För att å ena sidan rikets och å andra sidan landskapets behörighetsområde skall vara klart avgränsat i regionalt avseende är det viktigt att landskapets gränser och ändringar av dem alltid anges tillräckligt detaljerat i självstyrelselgen.

RIKSOMBUDSMANNEN

Förslag:

3 § 3 mom.

Lagtinget öppnas och avslutas på republikens presidents vägnar av riksombudsmannen, om inte presidenten själv gör det. Riksombudsmannen överlämnar till lagtinget presidentens framställningar och meddelanden.

5 § 2 mom.

Om riksombudsmannaämbetet är obesatt eller riksombudsmannen har förfall, kan republikens president efter överenskommelse med lagtingets talman förordna lämplig person att tillsvidare handha ämbetet.

Ålandsdelegationen: Termen riksombudsman används som ett nytt begrepp i 3 § innan detta definierats i lagtexten. Termen "ämbete" i 5 § finns inte i gällande tjänstemannalag, varför begreppet inte är lagtekniskt definierat. I den finska texten används "virka", vilket överensstämmer med terminologin i tjänstemannalagen.

ÅLANDSDELEGATIONEN

Förslag:

6 §

För att fullgöra i denna lag särskilt angivna uppgifter tillsätts ett för landskapet och riket gemensamt organ, benämnt Ålandsdelegationen.

Ordförande i Ålandsdelegationen är riksombudsmannen eller annan person som förordnats av republikens president efter överenskommelse med lagtingets talman. Till ledamöter i delegationen utser statsrådet och lagtinget vartdera två personer. I samma ordning utses för ordföranden en och för varje ledamot två ersättare. Delegationen är beslutför endast såsom fulltatlig. Den kan höra sakkunniga.

Delegationen skall på begäran ge utlåtanden till statsrådet och dess ministerier.

Ålandsdelegationen: Stadgandet om delegationens uppgifter föranleder inte anmärkning.

I detaljmotiveringen till 3 mom. (s 91) konstateras att "utlåtanden över förslag till överenskommelseförordningar skall såsom tidigare inhämtas av delegationen". Detta konstaterande är felaktigt, eftersom ett dylikt åläggande saknas i lagtexten.

HEMBYGDSRÄTT

Förslag:

8 § 2 mom.

Finsk medborgare, som inflyttat till landskapet och utan avbrott där haft sitt egentliga bo och hemvist under minst fem års tid och som har tillfredsställande insikter i svenska språket, skall av landskapsstyrelsen på ansökan beviljas åländsk hembygdsrätt, om inte vägande skäl prövas föranleda avslag. Landskapsstyrelsen kan bevilja åländsk hembygdsrätt åt den som under kortare tid än vad här sägs har varit bosatt i landskapet.

Inrikesministeriet hänvisar till befolkningsregistercentralens utlåtande och fäster uppmärksamhet vid grunderna ("varsinainen koti ja asuinpaikka") för hur hembygdsrätten bestäms.

Befolkningsregistercentralen: I den finska texten används uttrycket "varsinainen koti ja asuinpaikka". Detta uttryck finns även i 53 och 54 §§ i lagförslaget. I 3 § i den gällande självstyrelselagen används uttrycket varsinainen koti ja asunto, vilket även används i 9 § lagen om befolkningsböcker.

I enlighet med rådande lagstiftningspraxis borde man hänvisa direkt till lagen om befolkningsböcker, eller åtminstone använda samma terminologi. Om man önskar vidhålla det föreslagna begreppet, borde man i motiveringen förklara om det också är fråga om en ändring i sak.

INSKRÄNKNING AV RÄTTEN ATT UTÖVA RÖRELSE ELLER YRKE

Förslag:

11 §

Rätten att i landskapet utöva rörelse eller yrke som näring kan för den, som inte innehar åländsk hembygdsrätt, inskränkas genom landskapslag. Sådan landskapslag får likväl inte för i landskapet bosatt person inskränka rätten att idka sådan näring som bedrivs utan annat biträde än make eller egna omyndiga barn och utan begagnande av affärslokal, kontor eller särskilt driftställe.

Handels- och industriministeriet: Även om syftena med paragrafen i sig är förståeliga, är det möjligt att dylika arrangemang får skadliga effekter på konkurrensförhållandena på Åland. Synsättet i den pågående reformen av konkurrenslagstiftningen är helt annorlunda.

Näringsstyrelsen: Stadgandena i 11 §, liksom även i 9 och 10 §§ samt i lagen om inskränkning i rätten att förvärva och besitta fast egendom i landskapet Åland, kommer att ytterligare beskära näringsfriheten och friheten att inneha egendom för andra än dem som har hembygdsrätt.

Näringsstyrelsen har viss förståelse för strävandena att skydda landskapets egen företagsverksamhet och jordägandet. Dylika konkurrensbegränsande stadganden kan dock på lång sikt göra näringsverksamheten mindre effektiv och medföra att näringsstrukturen blir snäv, och därmed få negativa följder för landskapets näringsliv och ekonomi.

L A G S T I F T N I N G S B E H Ö R I G H E T E N

ALLMÄNT

Alandsdelegationen: Delegationen finner uppdelningen av lagstiftningsområdena allmänt sett ändamålsenlig med hänsyn till reformens syftemål och omfattar också den lagtekniska lösningen på kompetensfördelningen som i huvudsak överenstämmer med nu gällande självstyrelselag. Delegationen kommenterar inte i detta skede närmare förslagets 14, 22 och 23 §§.

I lagtexten används ställvis termen lag när man torde avse landskapslag.

INLÖSEN AV FAST EGENDOM

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

3) inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter för allmänt behov mot full ersättning;

Jord- och skogsbruksministeriet: I motiveringen (s 56) konstateras att landskapsstyrelsen ensam är behörig i expropriationsärenden (14 § 3 punkten och 19 §) och att om statens rätt till expropriation stadgas i 45 §. Jord- och skogsbruksministeriet konstaterar att lagstiftningsbehörigheten i fråga om inlösen för statens behov således förefaller att - och åtminstone borde - kvarstå som en riksangelägenhet. Förvaltningsbehörigheten skulle då enligt 24 § 1 mom. ankomma på riksmyndigheterna i dessa fall, varför landskapsstyrelsen inte i motsats till vad som sägs i motiveringen har uteslutande behörighet.

Lantmäteristyrelsen: Den föreslagna 45 § kommer att innebära att lagstiftningsbehörigheten i fråga om tvångsinlösen av fast egendom för allmänna riksbehov, förutom i fråga om inlösen för statens behov, kommer att överföras på lagtinget. Ändringen är motiverad, då den tillsammans med stadgandena i jordförvärvslagen säkerställer att jorden bibehålls i åländska händer.

LAGSTIFTNINGEN OM KOMMUNERNA

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

5) kommunindelningen, kommunala val, kommunernas förvaltning och tjänstemän samt kommunalbeskattning;

Inrikesministeriet: Lagstiftningen om bestämmande av kommunindelningen har hört till rikets lagstiftningsbehörighet. Kommunindelningen är en basindelning på vilken bl.a. indelningen i olika statliga myndigheters verksamhetsområden baserar sig. Skulle en ändring av kommunindelningen inverka på andra myndigheters verksamhet, borde de statliga myndigheternas påverkningsmöjligheter tryggas innan indelningen ändras.

Ålandsdelegationen: Man borde överväga om det vore ändamålsenligt att överflytta omnämnandet av kommunalbeskattning från punkt 5 till punkt 8 så att skattestadgandena är samlade på samma ställe.

BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

6) brand- och räddningsväsendet;

Inrikesministeriet: För räddningsväsendets vidkommande har det inte föreslagits stora ändringar i den rådande situationen. Räddningsväsendet torde även enligt gällande lag kunna anses höra till landskapets lagstiftningsbehörighet.

BESKATTNING, AVGIFTER

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

8) landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt samt närings- och nöjesskatter; grunderna för avgifter till landskapet;

Ålandsdelegationen: Terminologin för benämningar på skatter är föråldrad och förvillande eftersom den inte motsvarar nuläget.

UNDERVISNING, KULTUR, IDROTT OCH UNGDOMSARBETE
ARKIV, BIBLIOTEKS- OCH MUSEIVÄSENDET

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

10) undervisning, kultur, idrott och ungdomsarbete;

11) arkiv, biblioteks- och museiväsendet med det undantag som anges i 22 § 1 mom. 8 punkten;

Undervisningsministeriet: I fråga om undervisningsväsendet hänvisar ministeriet till sitt utlåtande 10.6.1985. Enligt gällande självstyrelselag har landskapet lagstiftningsbehörighet beträffande undervisningsväsendet, dock inte i fråga om grundsatsen om allmän läroplikt och inte heller i fråga om de bestämmelser angående de fordringar en läroinrättning bör fylla för att äga dimissionsrätt till statens universitet. Självstyrelselagen innehåller därför inte stadganden enligt vilka särskilda undantagsstadganden kunde ges för gymnasiet på Åland. Det bör också beaktas att studentexamen är ett riksomfattande prov, som inte omfattas av självstyrelselagstiftningen. Enligt nuvarande självstyrelselag har Åland däremot egen grundskolelagstiftning och har nyligen även fått en egen gymnasielag. Undervisningsministeriet konstaterar att gymnasielagen inte enligt självstyrelselagen kan innehålla bestämmelser som avviker från rikslagstiftningen, om inte självstyrelselagen samtidigt ändras.

Undervisningsministeriet kan dock inte förorda en ändring av självstyrelselagen så, att även stadgandena om läroinrättningar som dimitterar till universitet skulle höra till landskapets lagstiftningsbehörighet. De principer för gymnasiets mål och innehåll som tillämpas på Åland bör enligt ministeriet fortfarande höra till rikets lagstiftningsbehörighet, för att åländska elever skall bibehålla sina möjligheter att delta i den riksomfattande studentexamen och att klara av den samt högskolestudier eller andra studier i Finland som bygger på den. Även vikten av kunskaper i finska bör betonas t.ex. för tjänstemän.

Om studiestödsverksamhet enligt lagen om studiestöd (28/72) inte kan anses höra till undervisningsväsendet ens i vid bemärkelse, lämnar förslaget frågan öppen om studiestödslagstiftningen hör till landskapets eller rikets lagstiftningsbehörighet. Frågan blir inte entydigt avgjord genom 22 § 1 mom. 33 punkten i förslaget.

Förslagen om arkiv-, biblioteks-, kultur-, idrotts- och ungdomsväsendet är förenliga med strävandena att utvidga självstyrelsen och föranleder således inte anmärkningar. Eftersom många av de ovan nämnda sakområdena också på det statliga planet är föremål för utveckling, betonar ministeriet dock betydelsen av att landskapet och staten har ett fortlöpande utbyte av information och erfarenheter.

Riksarkivet meddelar att det inte har några anmärkningar mot förslagen om arkivväsendet.

FORNMINNEN, BEGRÄNSNING AV UTFÖRSELN AV KULTURFÖREMÅL, BYGGNADSSKYDD

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

12) fornminnen och skyddet av kulturhistoriskt värdefulla föremål och byggnader i landskapet;

Undervisningsministeriet hänvisar till museiverkets utlåtande.

Museiverket Enligt förslaget skall lagstiftningsbehörigheten i fråga om fornminnen i sin helhet höra till landskapet. Det föreslagna förfarandet i 19 § 3 mom. enligt vilket riksmyndigheterna endast ges möjlighet att ge utlåtande i frågor som gäller åtgärder som berör fast egendom är inte tillräckligt. Museiverket anser att den nuvarande lagstiftningen fungerar

och är smidig och ser inte skäl till att ändra den. Det föreslagna förfarandet kan inte heller tillämpas i de fall då landskapsstyrelsen själv är part, dvs. markägare. Däremot anser museiverket att det är en godtagbar princip att inlösning av lösa fornföremål i sin helhet skall höra till landskapets behörighet.

Museiverket konstaterar dessutom att gällande landskapslag om fredning av skeppsvrak (ÅFS 65/74), vilken gäller begränsningar av dykning, inte enligt 12 § 1 mom. 2 punkten gäller forskningsverksamhet som bedrivs av landskapet eller staten. Museiverket anser det viktigt att dess forskningsintressen inom undervattensarkeologin säkerställs också i fortsättningen, om lagstiftningsbehörigheten i fråga om fornlämningar i enlighet med kommittébetänkandet överförs på landskapet.

Begränsning av utförseln av kulturföremål. År 1978 gavs en lag om begränsning av utförseln av kulturföremål (445/78). Ålands landskapsstyrelse har sedan lagen trädde i kraft ensidigt ansett att lagen inte gäller i landskapet, eftersom lagstiftningsbehörigheten enligt 13 § 1 mom. i gällande självstyrelselag ankommer på landstinget. Museiverket har däremot ansett att lagen inte hör till lagstiftningen om fornminnen och att landskapet således inte har lagstiftningsbehörighet på området, varför lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål gäller i hela landet.

Lagstiftningen om begränsning av utförseln av kulturföremål tillämpas uppenbarligen inte på Åland, vilket i praktiken har medfört att Åland därför veterligen har blivit ett transitområde för export av kulturföremål ur landet. Museiverket kan inte godkänna principen att lagstiftningsbehörigheten om begränsning av utförseln av kulturföremål skulle höra till landskapet. I betänkandet nämns också (s. 101) att landskapets behörighet även avser behörighet att lagstifta om förbud mot utförsel av föremål till riket. Detta strider mot de ursprungliga syftena med lagstiftningen samt mot flera stadganden om finska medborgares rättigheter.

Museiverket föreslår att stadgandena om utförsel av kulturföremål utgår från 14 § 12 punkten och flyttas till 22 §.

Byggnadsskydd. Enligt förslaget har landskapet behörighet att lagstifta om skydd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Detta kan anses godtagbart till den del det är fråga om ett skydd i samma omfattning som enligt byggnadsskyddslagstiftningen i riket. Landskapslagen skall således inte kunna gälla kyrkliga byggnader eller byggnader som staten äger. Förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/85) gäller även på Åland och det rådande läget bör bibehållas.

POSTVÄSENDET, RADIO OCH TELEVISION

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
13) postväsendet samt radio och television inom landskapet med de begränsningar som följer av 22 § 1 mom. 4 punkten;

Trafikministeriet samt post- och telestyrelsen: I fråga om postväsendet innebär förslaget att landskapet har lagstiftningsbehörighet, men att förhållandena till utlandet fortfarande ordnas genom rikslagstiftning. Post- och telestyrelsen skulle fortfarande svara för kontakterna med utländska postförvaltningar och med Världspostunionen. Förslaget innebär enligt detaljmotiveringen att ett eget postväsende och en egen postförvaltning inrättas i landskapet. Det egna postväsendet skulle ge ut landskapets frimärken. Kommitténs bedömningar i fråga om ett åtskiljande av landskapets postväsende från rikets är kanske inte tillräckligt detaljerade i funktionellt och ekonomiskt avseende. Detta gäller postväsendets materiella produktionsmedel i landskapet, så som byggnader och fortskaffningsmedel, samt personalresurser och även immateriella resurser, så som filateli- och postningsregister samt postväsendets adb-tillämpningar.

Innan beslut fattas om att inrätta ett eget postväsende och en egen postförvaltning i landskapet Åland bör i detalj utredas hur de funktionella och ekonomiska ansvarsförhållandena ordnas mellan postväsendet i landskapet respektive riket. Dessa utredningar kan ha betydelse för utformningen av lagrummet och med säkerhet för en kommande landskapslag om postväsendet på Åland. De särskilda kostnaderna för det oenhetliga skärgårdsområdet kommer att få bäras av landskapet, och bl.a. kostnaderna för postförbindelserna till riket borde fördelas jämnt mellan landskapet och riket.

I fråga om frimärken konstaterar post- och telestyrelsen att post- och televerket i egenskap av medlem i Världspostunionen beslutar om utgivning av frimärken och om informationen därom till andra postförvaltningar. Överföringen av lagret av åländska frimärken till landskapets postväsende skulle ske enligt gängse framställningsvärde. Även kostnaderna för filateliska register och dataprogram bör ersättas post- och televerket, som ombildas till ett affärsverk, ty affärsverket har enligt lag (627/87) egen ekonomi.

I fråga om rundradioverksamheten konstaterar trafikministeriet att det kan uppstå konflikter mellan frekvenstillstånd och koncessioner (se närmare utlåtandet om 24 § 1 mom. 13 punkten). Ministeriet anser att man innan beslut fattas om att från statsrådet till landskapsstyrelsen överföra befogenheten att bevilja koncession, närmare bör utreda utformningen av de stadganden som har betydelse för lösning av eventuella konflikter.

Post- och telestyrelsen anser att orden "radio- och televisionsverksamheten" borde ersättas med ordet rundradioverksamhet. Då avsikten inte torde vara att lagtinget skall ges rätt att stifta landskapslagar och landskapsstyrelsen rätt att bevilja tillstånd för rundradioverksamhet som i betydande grad sträcker sig utanför landskapet, vore det lämpligt att i lagtexten eller i motiveringen konstatera att behörigheten endast gäller rundradioverksamhet inom landskapet.

Oy Yleisradio Ab: I synnerhet beträffande koordineringsfrågor är rundradioverksamheten i hög grad internationellt reglerad. Den föreslagna modellen avviker från principerna för utvecklandet av radiolagstiftningen, enligt vilka landets olika delar skall behandlas enligt likvärdiga grunder.

Alands särställning torde inte tala för en reglering som så radikalt avviker från allmän praxis.

Kulturpolitiskt är det synnerligen viktigt att landskapet trots sin särställning bibehåller sin kontakt med det övriga Finland också för rundradioverksamhetens vidkommande. Om kommitténs förslag genomförs som sådana, kommer detta att främja en motsatt utveckling.

Oy Yleisrado Ab fäster också uppmärksamhet vid de rättsliga frågor och de frågor som gäller medborgarnas likställdhet vilka skulle följa av att riksmyndigheterna inte kan påverka de koncessioner som beviljas på Aland. Det är också en öppen fråga hur och enligt vilka fördelningsgrunder tillståndsavgifter debiteras landskapet ur radiofonden.

Det mest ändamålsenliga vore att den administrativa beslutanderätten fortfarande hör till riksmyndigheterna, dock så att landskapsmyndigheterna skall höras t.ex. när koncession beviljas.

Om kommitténs förslag genomförs, bör Oy Yleisradio Ab i självstyrelselagen ges rätt att idka rundradioverksamhet på Aland utan koncession, dock så att man med landskapsstyrelsen avtalar om den praktiska utformningen av programverksamheten i enlighet med de principer som nu följs.

SOCIALVÅRD

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
15) socialvård;

Social- och hälsovårdsministeriet har inte några invändningar mot att socialvårdslagstiftningen, som för närvarande hör till rikets behörighet, överförs på landskapet.

Det kan dock konstateras att lagen om invalidvård till största delen har upphävts genom lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/87), att lagen om invalidpenning har upphävts genom lagen om handikappbidrag (124/88) och att lagstiftningen om lösdrivare, alkoholister och arbetsskygga personer har ersatts av lagen om missbrukarvård (41/86). Även socialstyrelsen fäster uppmärksamhet vid att terminologin i de två förstnämnda lagarna bör beaktas.

Socialstyrelsen: Kommittén föreslår att de socialvårdsärenden som har hört till rikets behörighet skall överföras på landskapet. Eftersom landskapet redan med stöd av överenskommelseförordning (1039/77) till stor del har skött dessa frågor och då lagstiftningen om militärunderstöd och militärbidrag fortfarande skall höra till rikets behörighet gäller kommitténs förslag främst moderskapsunderstöd och barnbidrag.

I fråga om moderskapsunderstöd fäster socialstyrelsen uppmärksamhet vid att det nuvarande centraliserade ersättningssystemet är effektivt och ändamålsenligt, varför man särskilt borde utreda huruvida det är skäl att överföra betalningsförfarandet till landskapskapsstyrelsen. Handläggningen av besvär i frågor som gäller moderskapsunderstöd kan dock överföras på landskapsstyrelsen.

Med tanke på det nuvarande centraliserade datasystemet för utbetalning av barnbidrag är det ändamålsenligt att alla barn som får barnbidrag, alla som lyfter barnbidrag och alla kommuner i landet hör till samma system, varför man särskilt borde utreda huruvida det är skäl att överföra de ärenden som gäller utbetalning av barnbidrag på landskapsstyrelsen.

De ålänningar som frivilligt avtjänar värnplikt bör vara jämställda med andra finska medborgare. För närvarande har de ålänningar som avtjänar värnplikt och deras familjer visserligen rätt till understöd enligt militärunderstödslagen, men för dessa kostnader kan statsandel eller annan ersättning enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården inte betalas till deras hemkommuner. Detta missförhållande borde rättas till genom särskilda stadganden.

HYRA OCH LEGA

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
16) hyra och hyresreglementering samt lega av jord;

Miljöministeriet: Ministeriet upprepar sin tidigare ståndpunkt att lagstiftningsbehörigheten i civilrättsliga frågor bör avgöras enligt enhetliga principer. Utgångspunkten i förslaget är att regleringen av privaträttsliga frågor är en riksangelägenhet och på den grunden har det t.ex. föreslagits att frågor som gäller arbetsavtal skall överföras till rikets lagstiftningsbehörighet. Då hyreslagstiftningen inte har sådana verkningar på markägande, hembygdsrätt eller näringspolitik som jordlegolagstiftningen och det anses viktigt att den civilrättsliga lagstiftningen är enhetlig, ser miljöministeriet inte att det finns grund för att överföra hyresfrågorna till landskapets lagstiftningsbehörighet.

I paragrafen används i den finska texten uttrycket "vuokrasäännöstely" (hyresreglementering). Härmed torde dock avses vuokrasääntely och inte en sådan reglementeringsmöjlighet som avses i lagen om tryggande av befolkningens utkomst och landets näringsliv under undantagsförhållanden (407/70).

JORD- OCH SKOGSBRUK

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
---
20) jord- och skogsbruk;

Jord- och skogsbruksministeriet samt jordbruksstyrelsen: Enligt 11 § 2 mom. 10 punkten i den gällande självstyrelselagen hör frågor som gäller margarintillverkningar samt handel med konstgjorda gödselämnen, beredda fodermedel och utsädesvaror till rikets lagstiftningsbehörighet. Av motiven till den föreslagna 14 § 20 punkten (s 61 och 103) framgår att dessa frågor skall höra till lagtingets lagstiftningsbehörighet. Dessa lagstiftningsområden, liksom också frågor som gäller växtskydd, plantskoleprodukters yttre kvalitet och bekämpningsmedel, är sådana att de förutsätter ett enhetligt system i hela landet, varför behörigheten borde ankomma på riket. Detta vore motiverat också med beaktande av att frågor som gäller konsumentskydd, utrikeshandel och prislagstiftning angående lantbruksprodukter inte bara i fråga om de namnda produkterna utan också i övrigt enligt förslaget skall höra till rikets lagstiftningsbehörighet. Olika slags normer skulle förutsätta statlig kontroll mellan Åland och riket.

Ett minimikrav bör anses vara att lagstiftningsbehörigheten i fråga om import av produkterna i fråga skall höra till riket.

I detta sammanhang bör också konstateras att Finland år 1961 har tillträtt två växtskyddskonventioner angående internationell handel (286/61 och 287/61). Jordbruksstyrelsen övervakar att konventionerna följs, men det har ansetts att den inte är behörig i fråga om import och export på Åland. Arrangemanget kan inte anses lämpligt med beaktande av att man inte på Åland har kunnat ordna en lika god kontroll som i riket. Jordbruksstyrelsen anser att rikslagstiftningen om växtskydd till alla delar bör tillämpas på Åland.

Ålandsdelegationen: Den svenska terminologin i 14 § är i vissa fall inkonsekvent när det gäller termerna jordbruk och lantbruk. Härmed avses väl samma sak. I den finska texten är terminologin enhetlig. (jfr 23 och 24 punkten)

JAKT OCH FISKE

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
---
21) jakt- och fiske; registrering av fiskefartyg;

Jord- och skogsbruksministeriet: Fiskefartygsregistret bör även i framtiden höra till rikets lagstiftningsbehörighet.

DJURSKYDD, VETERINÄRVÄSENDET

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

22) djurskydd; veterinärväsendet med de undantag som anges i 22 § 1 mom. 11 punkten;

Jord- och skogsbruksministeriet: Lagstiftningsbehörigheten i fråga om djurskydd kan överföras på lagtinget.

Uppmärksamhet bör fästas vid begreppet "veterinärväsendet" ("eläinlääkintähuolto"). I gällande förordning (312/71) används termen "veterinärvården". Till frågor som gäller veterinärvården kan och bör i detta sammanhang hänföras ärenden som för närvarande regleras i lagen om utövning av veterinäryrket, lagen om veterinärvård, lagen om köttbesiktning, lagen om mjölkkontroll, lagen om djursjukdomar samt i lagen om bekämpande av djursjukdomar som med lätthet sprida sig.

I motiveringen (s 103) har det ansetts att veterinärvården omfattar veterinärväsendet, till vilket även hänförs köttkontroll. I synnerhet i frågor som gäller kött- och mjölkkontroll bör lagstiftningsbehörigheten ankomma på riket. På det sättet kan man garantera en obehindrad handel och transport mellan landskapet och riket. Även i de övriga frågor som enligt definitionen ovan hänförs till veterinärvården bör lagstiftningsbehörigheten fortfarande höra till riket på samma sätt som lagstiftningen om smittsamma sjukdomar hos husdjur och förbud mot införande av djur och djurprodukter samt om behörighet att utöva veterinäryrket (22 § 11 punkten i förslaget).

LANTBRUKSPRODUKTION OCH FISKERINÄRING

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

23) styrning av lantbruksproduktionen och fiskerinäringen;

24) tillvaratagande av jordbruksmarks, skogsmarks och fiskevattens produktionsförmåga samt skyldighet att på lega mot full ersättning upplåta jordbruksmark och fiskevatten i sådant syfte;

Jord- och skogsbruksministeriet: Enligt 14 § 23 punkten skall styrningen av fiskerinäringen höra till landskapets lagstiftningsbehörighet, medan lagstiftningen om priset på fiskeriprodukter enligt 22 § 1 mom. 24 punkten skall höra till riket. Gränsdragningen i fråga om lagstiftningsbehörigheten bör ytterligare utredas närmare, ty de frågor som gäller fiskeriinkomst, priser och produktionsstöd samt begränsningar av fiske kan tänkas bilda en helhet.

Jord- och skogsbruksministeriet samt jordbruksstyrelsen: Ökad användning av åker till följd av lega liksom avsaknad av ett tillståndssystem för husdjur på Åland bör inte få leda till en väsentlig produktionsökning i landskapet utan att landskapet i motsvarande mån deltar i exportkostnaderna för lantbruksprodukter. Ministeriet har inte några invändningar mot att man genom landskapslagstiftning kan stadga om skyldighet att upplåta fiskevatten i landskapet.

ALKOHOL- OCH NYKTERHETSVÄSENDET

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

26) tillstånd till utskänkning av alkoholhaltiga drycker;

Social- och hälsovårdsministeriet: Kommittén har inte anfört tillräckliga skäl för att ändra det nu gällande stadgandet i självstyrelselagen om alkohollagstiftningen. Sveriges alkoholpolitik är för närvarande rätt sträng. Om förhållandena på Åland blir friare än i omgivningen, kommer uppenbara olägenheter att uppkomma. Dessutom skulle utskänkningsrörelserna på Åland få oproportionella fördelar jämfört med restaurangerna i Finland och Sverige.

Alko: Finland har sedan förbudslagen upphävdes, dvs. sedan år 1932 haft ett centraliserat och odelat alkoholsystem för landet. Alkoholfrågorna har skötts enligt samma principer i olika delar av landet. I enlighet med detta har också beslut om utskänkningstillsånd och -villkor fattats i ett riksomfattande organ, Alkos förvaltningsråd. Även kommunerna har i vår lagstiftning traditionellt haft stort inflytande i alkoholfrågor. Däremot har länsstyrelserna fattat beslut om grundande av utskänkningsrörelser.

Alko anser att det inte finns behov och att det inte är ändamålsenligt att splittra denna helhet. Det rådande systemet fungerar.

I Alko är man medveten om landskapets särskilda behov och uttryckligen utskänkningsrörelsens betydelse för landskapet. De särskilda omständigheter som gäller turismen på Åland har man alltid försökt beakta när utskänkningsrättigheter beviljas inom ramen för de normer som gäller hela landet. De särskilda förhållandena i landskapet kan inom ramen för gällande lagstiftning väl beaktas när beslut fattas i alkoholfrågor.

Även om det finns uppenbara samband mellan alkoholfrågor och t.ex. socialvården, är sambandet dock så svagt att man inte på den grunden kan motivera ett behov av en egen alkohollagstiftning.

I Sverige och Finland har man bedrivit en restriktiv alkoholpolitik, vars principer är liknande. Om lagstiftningsbehörigheten i Finland delas, finns det risk för att det mellan Sverige och Finland uppstår ett avvikande alkoholsystem; mellan två monopolstater uppstår en särskild alkoholpolitisk ö.

NATUR- OCH MILJÖVÅRD

Förslag:

14 §
Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om
19) natur- och miljövård; friluftsliv;

Vatten- och miljöstyrelsen: Många natur- och miljövårdsproblem är numera överstatliga problem. Detta medför att lagstiftningen i allt högre grad är en spegling av internationella överenskommelser. I synnerhet utsläpp i luften och i vattnet är svåra att bemästra, då deras verkningar inte kan förhindras genom inre eller yttre gränser.

Utvecklandet av internationell solidariet i natur- och miljövårdsfrågor skulle göras en björntjänst, om lagstiftningsbehörigheten i dessa frågor uteslutande anförtros lagtinget. Det är inte förenligt med vårt lands aktiva roll i internationella fora om Finland p.g.a. begränsningar i lagstiftningsbehörigheten måste göra reservationer för Ålands vidkommande när internationella fördrag ingås.

Den del av lagstiftningen som täcks av internationella avtal borde främst hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet, också till de delar man i lagstiftningen går längre än vad avtalen förpliktar.

Det är inte förenligt med varken rikets eller Ålands intressen att landskapets natur- och miljövårdslagstiftning slumpmässigt släpar efter rikslagstiftningen. Ett varnande exempel är beredskapen för bekämpning av oljeskador, som på Åland är svag vad gäller resurser i fråga om både personal och materiel. Eventuella skador inom landskapet kan spridas långt utanför landskapets gränser.

Genom lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/79) skulle bristerna i landskapets oljebekämpningsberedskap undanröjas och behövliga samarbetsplaner göras. Då skulle också rätten till ersättning ur oljeskyddsfonden för beredskapen och bekämpningen göra förfarandet i den föreslagna 40 § 1 mom. 2 punkten onödigt.

Det borde också ges möjlighet till att försvarsmaktens materiel används vid oljebekämpning på Åland.

Miljöministeriet: Ministeriet hänvisar till sitt utlåtande 15.8. 1985 och anser det viktigt att de synpunkter som där anförts beaktas i den fortsatta beredningen av reformen.

Förslaget att miljö- och naturvårdslagstiftningen i enlighet med nugällande praxis huvudsakligen skall höra till landskapets lagstiftningsbehörighet är ändamålsenligt.

Däremot har man inte i förslaget tillräckligt klart beaktat beröringspunkterna mellan landskaps- och rikslagstiftningen i synnerhet i fråga om bekämpning av olje- och kemikalieskador och kostnadsfördelningen därvid, förverkligande av allemansrätten, luftvården och förebyggande av miljöolyckor. I motiveringen till 14 § konstateras visserligen att landskapets rätt att lagstifta om natur- och miljövården inte medför inskränknigar i rikets behörighet att lagstifta om förbud mot sådana åtgärder i landskapet som kan förstöra miljön utanför landskapet. Detta konstaterande, vilket skulle ge riket möjlighet att ingripa i verksamhet som kan medföra större miljöskador än enbart lokala, borde tas in i själva lagtexten, så att de kontrollåtgärder som behövs åtminstone i princip kan vidtas. Med kontroll skulle i detta sammanhang avses närmast informationsutbyte samt förhandsinformation och överläggningar. En utvärdering av olika projekt som har inverkningar på miljön borde främjas i landskapet och vid behov borde respektive riksmyndigheter underrättas om dem. Detta borde framför allt gälla verksamhet som medför eller kan medföra utsläpp utanför landskapets område.

Vid sidan av miljö- och naturvården har också friluftslivet redan i enlighet med de allmänna principerna i självstyrelselagen ansetts höra till landskapets lagstiftningsbehörighet. Ministeriet fäster uppmärksamhet vid att tolkningen av allemansrätten på Åland avviker från uppfattningarna i riket och Norden i övrigt. Detta kan med tiden medföra olägenhet för friluftslivet även utanför Åland. Ministeriet föreslår också att uttrycket "luonnon virkistyskäyttö" ersätts med "ulkoilu".

VÄGAR, KANALER M.M.

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

27) vägar och kanaler; vägtrafik; spårbunden trafik; båttrafik, för den lokala sjöfarten avsedda farleder;

Trafikministeriet: Kompetensfördelningen är ändamålsenlig och det föreslagna stadgandet strider inte mot hela rikets intressen.

Jord- och skogsbruksministeriet: Enligt förslaget skall lagstiftningsbehörigheten i fråga om både enskilda och allmänna vägar höra till lagtinget. Ministeriet anser att det är ändamålsenligt om de stadganden om grundande, ändring och upphävande av vägrätt som tangerar fastighetsbildning och registrering av fastigheter hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Ordalydelsen i 22 § 1 mom. 25 punkten bör därför justeras. Ministeriet hänvisar till lantmäteristyrelsens utlåtande enligt vilket lagstiftningen om enskilda vägar även i framtiden bör höra till rikets behörighet.

Lantmäteristyrelsen: Förslaget innebär att lagstiftningsbehörigheten i fråga om enskilda vägar överförs på lagtinget. Om servitutkommissionens (komm.bet.1984:12) förslag om ändring av skifteslagen genomförs och om lagstiftningsbehörigheten i fråga om enskilda vägar överförs på lagtinget, blir följden att såväl rikslagstiftning som landskapslagstiftning blir tillämplig på servitut i samband med lantmäteriförrättningar. Stadgandena i lagstiftningen om enskilda vägar gäller främst grundande, ändring och upphävande av vägrätt och hänför sig således till fastighetsbildning och fastighetsregistrering. Lagstiftningsbehörigheten i fråga om fastighetsbildning och fastighetsregistrering ankommer enligt förslaget på riket. Därför bör lagstiftningsbehörigheten i fråga om enskilda vägar i sin helhet ankomma på riket. Ett minimikrav är att lagstiftningsbehörigheten till den del det är fråga om grundande, ändring och upphävande av vägrätt ankommer på riket.

Sjöfartsstyrelsen konstaterar att förslagen i betänkandet i fråga om sjöfarten i huvudsak är lyckade, men har invändningar mot 24 § 1 mom. 16 punkten, enligt vilken ny farled för handelssjöfarten kan inrättas i landskapet endast med landskapsstyrelsens samtycke.

NÄRINGSVERKSAMHET

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

28) näringsverksamhet, med beaktande av 11 § och vad som anges i 22 § 1 mom. 4-7, 11-13, 21-24 och 26-28 punkten samt 23 § 1 mom. 3-5 punkten dock sålunda att även lagtinget tillkommer behöriget att vidta åtgärd för att främja i nämnda punkter avsedd näringsverksamhet;

Finlands Bank: Sedelutgivning och valuta borde strykas ur förteckningen över "näringar" som lagtinget har behörighet att vidta åtgärder för att främja.

BELÄGGANDE MED STRAFF

Förslag:

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

29) beläggande med straff och storleken av straff samt om användning av vite och andra tvångsmedel inom rättsområde som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet; disciplinär bestraffning av landskapets och kommunernas tjänstemän; samt

---

Ålandsdelegationen: Med "andra tvångsmedel" avses väl andra än straffprocessuella tvångsmedel. Tvångsmmdel i samband med förundersökning hör till punkten förundersökning (22 § 3 punkten).

FLAGGA OCH VAPEN

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

2) rikets flagga och vapen samt deras användning med de undantag som avses i 14 § 2 punkten;

---

14 §

Lagtinget tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

2) landskapets flagga och vapen samt deras användning i landskapet, dock så att statens ämbetsverks och inrättningars samt enskilds användning av rikets flagga inte får inskränkas; användningen av landskapets flagga på landskapet tillhöriga fartyg, på fiske-, fritids- och därmed jämförbara farkoster med hemort i landskapet samt på handelsfartyg, som har hemort i landskapet och som idkar regelbunden linjetrafik mellan Finland och Sverige;

Statsrådets kansli: Några principiella hinder finns inte för den föreslagna utvidgningen av rätten att använda landskapets flagga.

Sjöfartsstyrelsen konstaterar att förslagen i betänkandet i fråga om sjöfarten i huvudsak är lyckade.

YTTRANDE-, FÖRSAMLINGS- OCH FÖRENINGSFRIHETEN

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

5) rätt att vistas i landet, att välja boningsort och att färdas från en ort till en annan; utövande av yttrande-, församlings- och föreningsfriheten; brev-, telegraf- och telefonhemligheten;

Inrikesministeriet: (utl. 16.9.85) Finland har i fredsfördraget i Paris förbundit sig att övervaka föreningsverksamheten i den omfattning som avses i fördraget. Därför skall övervakningen av föreningar även framdeles förbehållas rikets myndigheter. Vissa internationella överenskommelser som binder Finland kan inverka även på frågor rörande församlingsfriheten, varför frågan borde utredas särskilt.

TELEVÄSENDET

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

6) televäsendet, dock så att tillstånd att anlägga och använda teleförbindelser för allmänt begagnande i landskapet får av riksmyndighet beviljas endast med landskapsstyrelsens samtycke;

Trafikministeriet: Förbindelsevägen genom Ålands skärgård är en naturlig rutt för teleförbindelser västerut. Enligt förslaget kan landskapsstyrelsen neka statsrådet möjligheten att bevil-

ja tillstånd till utländsk televerksamhet genom att inte lämna samtycke. Detta skulle tvinga sökanden att hitta på eventuella andra tekniska lösningar, vilka kan vara betydligt dyrare och ofta skulle göra verksamheten olönsam.

Ministeriet betonar att lagförslaget ger landskapsstyrelsen möjlighet att påverka beslut om tillstånd för televerksamhet (24 § 1 mom. 21 punkten och 26 §).

Innan landskapsstyrelsen ges rätt att motsätta sig tillstånd för televeksamhet bör kompetensfördelningen utredas för de fall då landskapsstyrelsens beslut skulle komma att kränka rikets intressen på ett oskäligt sätt.

Post- och telestyrelsen: Begränsningen motiveras med det "lokala intresset och näringsrättsliga aspekter". Det återstår att se vilken betydelse en begränsning av detta slag får om den förverkligas.

SKJUTVAPEN

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

7) skjutvapen och skjutförnödenheter;

Inrikesministeriet: Det finns inget att anmärka på de delar av förslaget som gäller skjutvapen och explosiva ämnen.

KYRKOLAGSTIFTNING; RELIGIONSSAMFUND

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

9) kyrkolagen och annan lagstiftning om religigonssamfund samt medborgares rätt till offentlig tjänst utan avseende på trosbekännelse;

Undervisningsministeriet: Då kyrkolagstiftningen och lagstiftningen om religionssamfund, som till sin natur är statliga angelägenheter, enligt förslaget fortfarande skall ankomma på de statliga lagstiftningsorganen finns det inget att anmärka till denna del.

BEFOLKNINGSSKYDDET

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

10) befolkningsskyddet, dock så att beslut om förflyttning av i landskapet bosatta personer till ort utanför landskapet kan fattas endast med landskapsstyrelsens samtycke;

Inrikesministeriet: Inrikesministeriet har inte någonting att anmärka mot att evakueringar på Åland framdeles skulle förutsätta landskapsstyrelsens samtycke.

HÄLSOVÅRD

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

11) smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur; förbud mot införande av djur och djurprodukter; kastrering och sterilisering; avbrytande av havandeskap; rättsmedicinska undersökningar; behörighet att verka inom hälso- och sjukvården; apoteksväsendet; apoteksvaror, narkotiska ämnen samt framställning av gifter och fastställande av deras användningsändamål;

Social- och hälsovårdsministeriet hänvisar till medicinalstyrelsens utlåtande.

Medicinalstyrelsen: Ordet "behörighet" (kelpoisuusehto) i 22 § 1 mom. 11 punkten är inexakt, och eftersom det av detaljmotiveringen framgår att avsikten inte är att ändra gällande självstyrelselag till denna del, är ändringsförslaget inte motiverat.

Stadgandet borde lyda: "--- rätten att utöva läkar- och tandläkaryrket samt annan verksamhet inom hälso- och sjukvården liksom även, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 8 punkten, utbildningen för dem som är verksamma inom dessa områden samt deras rättigheter och skyldigheter ---".

Ordet "apoteksvaror" (apteekkitavara) borde ändras så att det svarar mot terminologin i läkemedelslagen (395/87), dvs. till termerna "mediciner och produkter av läkemedelstyp" (lääkkeitä ja lääkkeenomaisia tuotteita).Motsvarande ändringar bör göras i detaljmotiveringen.

Lagen om gifter (309/69) känner inte uttrycket "fastställande av gifters användningsändamål" (myrkkyjen käyttötarkoituksen vahvistaminen"). Uttrycket borde ändras till "användning av gifter" (myrkkyjen käyttö). Då skulle terminologin i 22 § 1 mom. 11 punkten i förslaget motsvara terminologin i 24 § 1 mom. 8 punkten.

UPPHOVSRÄTT

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

18) upphovsrätt; patenträtt, mönsterrätt och varumärkesrätt;

Undervisningsministeriet: Då lagstiftningen om upphovsrätt, som till sin natur är en statlig angelägenhet, enligt förslaget fortfarande skall ankomma på de statliga lagstiftningsorganen finns det inget att anmärka till denna del.

KONSUMENTSKYDD, OTILLBÖRLIGT FÖRFARANDE I NÄRINGSVERKSAMHET, FRÄMJANDE AV KONKURRENS

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

19) konsumentskydd; otillbörligt förfarande i näringsverksamhet; främjande av konkurrens;

Handels- och industriministeriet: Det är motiverat att konsumentskyddslagstiftningen också i fortsättningen hänförs till rikets lagstiftningsbehörighet.

PRISET PÅ LANTBRUKS- OCH FISKERIPRODUKTER

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

14) skatter och avgifter med de undantag som avses i 14 § 5 och 8 punkten;

---

24) priset på lantbruks- och fiskeriprodukter; främjandet av exporten av lantbruksprodukter;

Jord- och skogsbruksministeriet och jordbruksstyrelsen: Lagstiftningen om fiskeriinkomst, priser på fiskeriprodukter, produktionstöd och begränsningar av fisket kan tänkas utgöra en helhet. Styrningen av fiskeriproduktionen skall enligt 14 § 23 punkten höra till landskapets behörighet. Frågan om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten bör ytterligare utredas. (jfr 14 § 23 punkten).

Som undantag från den rätt omfattande beslutanderätten för landskapet i frågor som gäller lantbruket föreslås det att frågor som gäller priset på lantbruks- och fiskeriprodukter och främjandet av exporten av dessa produkter skall höra till rikets lagstiftningsbehörighet (24 punkten) liksom även med vissa undantag frågor som gäller skatter och avgifter (14 punkten). I praktiken torde gränsdragningen innebära att bl a olika slags marknadsförings- och exportkostnadsavgifter, kvoter för mjölk och ägg samt begränsning av åkerröjning fortfarande hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Ordalydelsen "priset på lantbruksprodukter" kan dock medföra tolkningsproblem i fråga om sådana produktionsstöd som i sig hör till lantbruksinkomstuppgörelser, men som skall betalas som prispolitiskt stöd till odlarna, så som arealtillägg, tilläggspris för mjölk och ägg samt produktionspremier för kött. Ordalydelsen i 24 punkten borde därför preciseras.

HANDELSSJÖFART SAMT FARLEDER FÖR HANDELSSJÖFARTEN

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

22) handelssjöfart, samt farleder för handelssjöfarten;

Sjöfartsstyrelsen konstaterar att förslagen i betänkandet i fråga om sjöfarten i huvudsak är lyckade, men har invändningar mot 24 § 1 mom. 16 punkten, enligt vilken ny farled för handelssjöfarten kan inrättas i landskapet endast med landskapsstyrelsens samtycke.

FASTIGHETSBILDNING MM

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

25) fastighetsbildning och fastighetsregistrering samt därmed sammanhängande uppgifter;

Jord- och skogsbruksministeriet: Ordalydelsen bör justeras så att stadgandet även gäller fastighetsbildning och fastighetsregistrering som har samband med grundande, ändring och upphävande av vägrätt. (jfr 14 § 27 punkten).

Lantmäteristyrelsen: Stadgandet motsvarar i sak 11 § 2 mom. 9 punken i gällande lag. Den föreslagna justeringen av ordalydelsen är behövlig.

STRAFFRÄTT; ADMINISTRATIVA INGREPP; RÄTTSSKIPNING; FÖRUNDERSÖKNING; VERKSTÄLLIGHET AV DOMAR OCH STRAFF; UTLÄMNING FÖR BROTT

Förslag:

22 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

30) annan än i 14 § 29 punkten nämnd straffrätt; administrativt ingrepp i den personliga friheten;

31) rättsskipning med beaktande av vad i 21 § stadgas, förundersökning, verkställighet av domar ocn straff samt utlämning för brott;

Ålandsdelegationen: Punkterna 30 och 31 borde eventuellt preciseras. Är begreppet administrativt ingrepp för vidsträckt? Vad innefattas i begreppet rättsskipning? (ex. utsökning, handräckning?)

ÄNDRING AV GRUNDLAG ELLER ANNAN RIKSLAG I VISSA FALL

Förslag:

22 § 2 och 3 mom.

Utan lagtingets samtycke kan ändring i grundlag eller annan rikslag inte vidtas med verkan för landskapet, såvitt fråga är om grundsatserna om enskilds rätt att äga fast egendom eller sådana tillgångar som hör till näring.

I fråga om lag som har särskild betydelse för landskapet skall innan lagen antas landskapets yttrande inhämtas.

Ålandsdelegationen: Det skulle eventuellt med tanke på paragrafhänvisningar vara till fördel om 2 och 3 mom. skulle utgöra en skild paragraf.

FOLKBOKFÖRINGEN

Förslag:

23 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer utöver vad i 22 § stadgas lagstiftningsbehörighet i fråga om

1) folkbokföring;

Inom rättsområden som avses i 1 mom. kan med lagtingets samtycke behörigheten att lagstifta helt eller till vissa delar överföras på landskapet genom förordning. I sådan förordning skall intas stadganden om de åtgärder som föranleds av överförandet.

Inrikesministeriet hänvisar till befolkningsregistercentralens utlåtande.

Befolkningsregistercentralen: Ang. befolkningsböcker stadgas bl.a. genom lag. Förslaget gör det möjligt att genom förordning delegera lagstiftningsbehörigheten t.o.m. i fråga om hela folkbokföringen på landskapet. En dylik delegering genom förordning torde inte vara förenlig med vad som hittills gällt i rikets lagstiftningspraxis. Det torde också vara svårt att på förhand bedöma effekterna av en överföring, eftersom de ärenden som överförs gäller svåra lagstiftingsfrågor.

I detaljmotiveringen (s 122) sägs: "Med beaktande av principen i 2 mom. kan t.ex. rätten att i landskapslagstiftningen inta vissa bestämmelser om registrering av uppgifter om innehav av åländsk hembygdsrätt vid behov överföras till landskapet". Detta uttalande bygger uppenbart på en felaktig uppfattning om å ena sidan uppgifterna i befolkningsböckerna och de register som förs i samband med dem och å andra sidan hembygdsrättsregistret. I praktiken och med landskapsförvaltningens samtycke har befolkningsregistermyndigheten på Åland visserligen för landskapets myndigheter fört ett separat hembygdsrättsregister och lämnat uppgifter ur detta register. Enligt 3 § 8 mom. i gällande självstyrelselag hör befogenheten att lämna förklaringar om vem som har hembygdsrätt redan nu uteslutande till landskapsstyrelsen. Enligt lagstiftningen om folkbokföring är en upplysning om hembygdsrätten inte en officiell befolkningsboksuppgift.

En faktisk överföring av hembygdsrättsregistret på landskapets myndigheter planeras veterligen. Detta skulle vara ändamålsenligt också med beaktande av att registerverksamheten medför kostnader som i sin helhet borde betalas av landskapet. Å andra sidan gör datateknikens utveckling att uppgifterna om hembygdsrätt enbart genom en förordningsändring kunde fogas till de uppgifter som antecknas i befolkningsböckerna.

Överföringsmöjligheten enligt 2 mom. betjänar inte under några som helst omständigheter de krav som bör ställas på en förnuftig registerverksamhet. Den enda situation då en sådan överföring vore behövlig är om man önskar ordna folkbokföringen eller innehållet i befolkningsböckerna på ett sätt som avviker från rikslagstiftningen. Kostnaderna skulle vara mycket höga och följderna skadliga i förhållande till de rätt små faktiska fördelarna för utvecklandet av självstyrelsen.

Om folkbokföringen ordnas på ett sätt som avviker från rikslagstiftningen, kan detta också medföra oanade problem vid användningen av registeruppgifter, t.ex. vid uppgörande av vallängder, vid beskattningen, vid uppgörande av statistik och i polisens verksamhet.

Folkbokföringen bör därför uteslutande kvarstå som en riksangelägenhet. Detta kan enklast ske så att 23 § 1 mom. 1 punkten flyttas till 22 §. Vissa pågående utredningar och utvecklingsprojekt talar också för detta.

Ovan nämnda synpunkter har också betydelse för 23 § 1 mom. 2 punkten jämförd med 2 mom. Enligt dessa stadganden skulle nämligen de handels- och föreningsregisterärenden som ankommer på häradsskrivarna enligt huvudregeln höra till rikets lagstiftningsbehörighet, dock med möjligheten att behörigheten delegeras genom förordning.

SOCIALFÖRSÄKRING

Förslag:

23 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer utöver vad i 22 § stadgas lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

3) arbetspensionsskydd och annan socialförsäkring;

Inom rättsområden som avses i 1 mom. kan med lagtingets samtycke behörigheten att lagstifta helt eller till vissa delar överföras på landskapet genom förordning. I sådan förordning skall intas stadganden om de åtgärder som föranleds av överförandet.

Förslaget motiveras i betänkandet på följande sätt (s 122): "Frågor rörande arbetspensionsskydd och annan socialförsäkring bör regleras så enhetligt som möjligt i hela landet. Av de skäl som talar för en överföring av behörighet inom detta område kan särskilt pekas på följande. Landskapet har ett avsevärt intresse av att den kapitalbildning som sker inom ifrågavarande försäkringsformer skulle komma landskapet och dess näringsliv till godo. Det har också upprepade gånger ananmärkts mot brister i den språkliga servicen inom administrationen på dessa områden. Det är av största vikt att landskapets invånare blir betjänade på sitt modersmål just i ärenden av nu ifrågavarande art."

Social- och hälsovårdsministeriet: För närvarande sker kapitalbildningen främst inom APL-systemet. Enligt det kan arbetsgivarna välja den pensionsanstalt där arbetstagarna försäkras. Försäkringar tecknas vanligen i Liv-Alandia. Om försäkringen tecknas i något annat bolag har arbetsgivaren uppenbarligen då valt en försäkringsanstalt som är förmånligare för honom själv och även för Åland.

Ett annat för ålänningarna viktigt förvärvspensionssystem vid sidan av APL är sjömanspensionssystemet, där försäkringarna skall tecknas hos Sjömanspensionskassan. Kassan tillämpar i sin verksamhet jämställdhet gentemot olika försäkringstagare i fråga om deltagande i förvaltningen och placeringsverksamheten. Ålänningarna har representation i styrelsen. I låneverksamheten har Åland blivit väl beaktat. Vid anställning av personal fäster man särskild vikt vid behovet att betjäna svenskspråkiga försäkrade samt arbetsgivare som tecknar försäkringar.

Även Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt fäster i sin verksamhet stor vikt vid att betjäna den svenskspråkiga befolkningen. Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund (SLC) är representerat i styrelsen. Till de försäkrade hör också yrkesfiskare, som ofta har svenska som modersmål. Kontakten med de försäkrade sköts genom ett omfattande nät av ombudsmän.

Till den övriga socialförsäkringen hör i synnerhet de försäkringsformer som folkpensionsanstalten sköter. Folkpensionsanstalten har i allt högre grad överfört skötseln av ärendena på sina lokala byråer. För ålänningarnas vidkommande sköts socialförsäkringsärendena således närmast av lokalbyrån i Mariehamn, som ger de försäkrade hjälp även då beslutanderätt inte har överförts på byrån. Folkpensionsanstalten har fäst stor uppmärksamhet vid att utveckla de lokala byråernas betjäningsförmåga.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det inte finns grund för att skötseln av pensionssystemen för sådana yrkesgrupper som lantbruksföretagare, yrkesfiskare eller sjömän splittras i mindre enheter. Ministeriet förenar sig inte om kommitténs motiveringar för att överföra behörigheten inom socialförsäkringen. Även om en överföring genom förordning skulle förutsätta rätt omfattande beredning, är det dock skäl att överväga om inte socialförsäkringen borde inrymmas under 22 §, dvs. hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet.

Ministeriet anser också att olikheter i socialförsäkringslagstiftningen kan medföra svårigheter vid förhandlingar om och godkännande av internationella avtal om socialskydd.

BANK- OCH KREDITVÄSENDET

Förslag:

23 §

Rikets lagstiftande organ tillkommer utöver vad i 22 § stadgas lagstiftningsbehörighet i fråga om

---

5) bank- och kreditväsendet;

Inom rättsområden som avses i 1 mom. kan med lagtingets samtycke behörigheten att lagstifta helt eller till vissa delar överföras på landskapet genom förordning. I sådan förordning skall intas stadganden om de åtgärder som föranleds av överförandet.

Finansministeriet och Finlands Bank: Lagstiftningsbehörigheten i fråga om bank- och kreditväsendet borde höra till riket utan den i 2 mom. nämnda överföringsmöjligheten.

I synnerhet för den lagstiftning som gäller bankverksamheten är målsättningen att uppnå enhetlighet och opartisk behandling. Den växande internationaliseringen samt harmoniseringen av stadgandena om bankverksamheten förutsätter rätt långtgående enhetlighet på det nationella planet, där det inte finns mycket rum för nationella undantagsarrangemang. Dessa mål kan uppnås endast genom rikslagstiftning. Trots det kan de på Åland verksamma bankernas åsikter beaktas i de olika skedena av lagstiftningsarbetet liksom även övriga bankers åsikter. På dessa grunder borde 23 § 5 punkten flyttas till 22 §.

ÖVERFÖRING AV LAGSTIFTNINGSBEHÖRIGHET GENOM FÖRORDNING

Förslag:

23 § 2 mom.

Inom rättsområden som avses i 1 mom. kan med lagtingets samtycke behörigheten att lagstifta helt eller till vissa delar överföras på landskapet genom förordning. I sådan förordning skall intas stadganden om de åtgärder som föranleds av överförandet.

Jord- och skogsbruksministeriet: Det borde utredas om det på motsvarande sätt finns behov att göra det möjligt att på vissa rättsområden överföra landskapets lagstiftningsbehörighet, t.ex. delvis, på riket.

F Ö R V A L T N I N G S B E H Ö R I G H E T E N

ÅTGÄRDER SOM GÄLLER FASTA FORNLÄMNINGAR

Förslag:

19 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till landskapets lagstiftningsbehörighet ankommer på självstyrelsemyndigheterna, dock med iakttagande av

---

3) att landskapsstyrelsen skall inhämta utlåtande av vederbörande riksmyndigheter innan åtgärd som berör fast fornlämning vidtas; samt

---

Museiverket: Det föreslagna förfarandet är inte tillräckligt för att garantera att åtgärderna behandlas på enhetliga grunder i hela landet. (jfr museiverkets utlåtande ang. 14 § 12 punkten).

UTGALLRING AV HANDLINGAR

Förslag:

19 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till landskapets lagstiftningsbehörighet ankommer på självstyrelsemyndigheterna, dock med iakttagande av

---

4) att landskapsstyrelsen skall inhämta riksarkivets utlåtande innan beslut fattas om utgallring av handlingar ur landskapsmyndigheternas eller de kommunala och kyrkliga myndigheternas arkiv i landskapet.

Riksarkivet har inte något att anmärka mot förslagen angående arkivväsendet.

INDRAGNING AV INRÄTTNING

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

1) innan beslut om indragning av inrättning eller fast arbetsställe vid statens lokalförvaltning i landskapet fattas, skall landskapsstyrelsen höras;

Lantmäteristyrelsen: Stadgandet är som sådant tillämpligt på Mariehamns lantmäterikontor.

BESÄTTANDE AV STATSTJÄNST

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

2) vid besättande av statstjänst i landskapet skall särskild betydelse tillmätas att vederbörande har kännedom om landskapets förhållanden eller är bosatt i landskapet;

Lantmäteristyrelsen: Stadgandet är som sådant tillämpligt på Mariehamns lantmäterikontor.

PASS

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

3) i pass som i landskapet utfärdas åt den som åtnjuter åländsk hembygdsrätt skall ingå ordet "Åland";

Inrikesministeriet (16.9.85): Det är för medborgarnas rättsskydd angeläget att alla finska medborgares pass till utseendet är lika. Olikheter skulle kunna förorsaka svårigheter för Ålands befolkning bl.a. i visumfrågor. Det finns inget hinder för att av passets textdel framgår att dess innehavare åtnjuter åländsk hembygdsrätt. I den nya passlagen ingår inte några särskilda bestämmelser om Åland.

TILLSTÅND FÖR UTLÄNNINGAR ATT ÄGA OCH BESITTA FAST EGENDOM

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

4) beviljande av tillstånd åt utlänning eller utländsk sammanslutning att äga och besitta fast egendom i landskapet eller att där idka näring ankommer på landskapsstyrelsen, som innan sådant ärende avgörs, skall inhämta utlåtande av vederbörande riksmyndighet;

Inrikesministeriet (16.9.85): Det finns inte något att anmärka på att beviljandet av tillstånd för utlänningar att äga och besitta fast egendom för Ålands del skulle överföras till landskapets myndigheter. Utgångspunkten är att lagstiftningen förbehålls riket och att statliga myndigheter ges möjlighet till att ge utlåtande eller till uppföljning på annat sätt så att tillståndspraxis förblir enhetlig i hela landet.

Finlands Bank: Motiveringen till 24 § 1 mom. 4 punkten borde preciseras så, att det klart framgår att direkta investeringar på Åland och kapitalimport för detta ändamål förutsätter tillståndsbehandling i Finlands Bank. "Utlänning eller utländsk sammanslutning" borde i den finska texten uttryckas med en mer exakt översättning.

SMITTSAMMA SJUKDOMAR, GIFTER

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

7) de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur och om framställning och användning av gifter ankommer på riksmyndighet, skall i landskapet omhänderhas av landskapsstyrelsen eller av annan i landskapslag bestämd myndighet;

Jord- och skogsbruksministeriet motsätter sig undantaget i 7 punkten från den allmänna principen att förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten. I fråga om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos djur samt framställning och användning av gifter bör överföringen av förvaltningsuppgifter från riksmyndigheterna till landskapsmyndigheterna bedömas separat och vid behov genomföras genom överenskommelseförordning.

HÄLSOVÅRD

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

8) på landskapsstyrelsen ankommer att avgöra, huruvida sådan medborgare i ett nordiskt land, som är behörig att verka inom hälso- och sjukvården eller veterinärväsendet i annat nordiskt land än Finland, kan efter att ha godkänts i prov, som anordnats av landskapsstyrelsen rörande den i landskapet på området gällande lagstiftningen, förklaras behörig till sådan verksamhet i landskapet;

Social- och hälsovårdsministeriet hänvisar till medicinalstyrelsens utlåtande.

Medicinalstyrelsen: Det oklara uttrycket "förklaras behörig" (myöntää kelpoisuus) i 24 § 1 mom. 8 punkten borde ersättas med "beviljas tillstånd" (myöntää lupa). Eftersom det enligt det föreslagna stadgandet ankommer på landskapsstyrelsen att avgöra huruvida en sådan medborgare i ett nordiskt land, som är behörig att vara verksam inom hälso- och sjukvården eller veterinärväsendet i ett annat nordiskt land än Finland, uppfyller behörighetsvillkoren för att få vara verksam i sådana uppgifter i landskapet, och eftersom stadgandet kommer att gälla endast de fall när en person är behörig att utöva sitt yrke i ett annat nordiskt land, bör i detaljmotiveringen strykas meningen "Om personen trots avlagd examen saknar sådan behörighet bör han legitimeras av medicinalstyrelsen" (s 126).

Jord- och skogsbruksministeriet motsätter sig undantaget i 8 punkten från den allmänna regeln att förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten. Vid behov bör frågan regleras genom överenskommelseförordning.

BESLUT AV FINLANDS BANK - SAMRÅDSPLIKT

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

10) beslut av Finlands Bank som kan väntas få särskild betydelse för landskapets näringsliv eller sysselsättningen i landskapet skall såvitt möjligt fattas först efter det att samråd med landskapsstyrelsen ägt rum;

Finlands Bank: Samrådsplikten har inte i de nya förhållanden som gäller finansieringsmarknaderna någon nämnvärd praktisk betydelse. Finlands Bank föreslår att man överväger att stryka stadgandet eller åtminstone begränsa det så att det gäller endast vissa specifika åtgärder. Finlands Banks penning- och valutapolitiska medel är nuförtiden till sina verkningar allmänna och dessutom till sin natur sådana att de föreslagna förfarandena inte kan iakttas på grund av att beredningen är konfidentiell.

STATISTIK

Förslag:

19 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till landskapets lagstiftningsbehörighet ankommer på självstyrelsemyndigheterna, dock med iakttagande av

1) att för riksbehov behövliga statistiska uppgifter, som landskapsmyndighet har tillgång till, på begäran skall tillnandahållas statsmyndighet;

2) att insamlandet av statistiska uppgifter för landskapets del skall ske i samarbete med vederbörande riksmyndigheter;

---

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

11) statistiska uppgifter om förhållandena i landskapet, som riksmyndighet har tillgång till, skall på begäran tillhandahållas landskapets vederbörande myndighet,

12) insamlandet av statistiska uppgifter rörande landskapet Åland för rikets behov skall ske i samarbete med vederbörande myndigheter;

Statistikcentralen: Statistikväsendet är ett område, där det är svårare än på många andra förvaltningsområden att skapa klara gränser för behörigheten. Förslaget kommer att innebära att det nuvarande samarbetet får officiell prägel och att samarbetet klart kommer att öka, vilket med tanke på produktionen av statistik kan anses nyttigt. Samarbetsskyldigheten kommer för Ålands del att innebära samarbete med flera statliga myndigheter, ty för närvarande uppgörs statistik av ca 30 statliga myndigheter.

I lagtexten används begreppet "statistiska uppgifter" ("tilastotieto") uppenbarligen i två olika betydelser. I 19 § 1 punkten och i 24 § 11 punkten avses förmodligen uppgifter som ingår i färdig statistik. Det är i sig ändamålsenligt att rikets och landskapets statistikmyndigheter utbyter statistiska uppgifter. I 19 § 2 punkten och i 24 § 12 punkten torde statistiska uppgifter betyda de basuppgifter som behövs för att uppgöra statistik. Till denna del är det betydligt svårare att åstadkomma samarbete. Sekretessbestämmelser hindrar vanligen statistikmyndigheterna att vidareutlämna basuppgifter i en sådan form att de kan hänföras till dem de gäller. För tydlighetens skull borde det i lagen konstateras att samarbetsskyldigheten gäller insamling av uppgifter på Åland och att den skall genomföras med beaktande av sekretesstadgandena. Dessutom borde ordalydelsen i ovan nämnda lagrum preciseras, så att man klart kan veta när det är fråga om statistiska uppgifter och när det är fråga om basuppgifter som behövs för uppgörande av statistik.

FREKVENSER FÖR RADIO- OCH TELEVISIONSSÄNDNINGAR

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

13) riksmyndigheterna bör tillse att landskapet erhåller för radio- och televisionsutsändningar behövliga frekvenser;

Trafikministeriet: Enligt förslaget skall användningstillstånd som avser frekvenser, sändareffekter och andra internationella frågor fortfarande beviljas av riksmyndigheterna. I praktiken kan det uppstå konflikter mellan användningstillstånd och koncessioner, eftersom landskapsstyrelsen inte har lagstad-

gad skyldighet att av riksmyndigheten få bekräftat att ett användningstillstånd som motsvarar koncessionen kan beviljas så att den är förenlig med vad som avtalats internationellt. Konflikter kan också uppstå, om villkoren för användningstillstånd ändras som följd av internationella avtal, varvid riksmyndigheternas beslut får betydelse för möjligheten att verkställa landskapsstyrelsens koncessionsbeslut. Härvid kan den situationen uppkomma, att Finland kan underteckna nya internationella avtal endast om de i enlighet med 50 § antas i den ordning som gäller för grundlag.

Ministeriet anser att man innan behörigheten i fråga om koncessioner för rundradioverksamhet överförs från statsrådet till landskapsstyrelsen närmare bör utreda utformningen av de stadganden som har betydelse för att lösa konflikten. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid samarbetet och kompetensfördelningen mellan landskapsstyrelsen och Teleförvaltningscentralen samt vid eventuella ekonomiska ersättningar.

Post- och telestyrelsen: De frågor som gäller frekvenser är alltid internationella och förutsätter förhandlingar med grannländerna. För att det inte skall uppkomma en situation där landskapsstyrelsen beviljar tillstånd för rundradioverksamhet, men riksmyndigheterna inte kan bevilja tekniska tillstånd, skulle det behövas ett stadgande om skyldighet för landskapsstyrelsen att innan koncession beviljas höra respektive riksmyndighet för att utreda vilka tekniska möjligheter som finns. Skyldigheten borde skrivas in i lagen, t.ex. i 14 § 1 mom. 13 punkten.

I 24 § 1 mom. 13 punkten borde i den finska texten orden "tarvittavat taajuudet" ändras till partitivformen tarvittavia taajuuksia.

KONSUMENTFRÅGOR

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

14) de uppgifter som i riket ankommer på konsumentklagonämnden handhas i landskapet av en särskild av landskapsstyrelsen tillsatt nämnd; de i lagstiftningen om konsumentrådgivning på kommun ankommande uppgifterna skall i landskapet handhas av landskapsmyndigheterna i enlighet med avtal mellan landskapet och kommunerna;

Handels- och industriministeriet samt näringsstyrelsen: I fråga om konsumentrådgivningen är förslaget motiverat och ändamålsenligt.

Näringsstyrelsen: Med beaktande av landskapets befolkningsunderlag förefaller det av förvaltningsekonomiska skäl oändamålsenligt att i landskapet inrätta en särskild nämnd för konsumentrådgivning. Till följd av det ringa antalet ärenden skulle också en sådan nämnds beslutspraxis kunna bli brokig.

Handels- och industriministeriet: Förslaget att inrätta en särskild nämnd för konsumentrådgivning kan inte anses vara ändamålenligt. Eftersom konsumentskyddslagstiftningen fortfarande skall höra till rikets lagstiftningsbehörighet, finns det inte skäl att inrätta en särskild landskapsnämnd. Klagomål i konsumentfrågor gäller i de enskilda fallen mycket olika slags frågor. Den riksomfattande nämnd som nu finns har nio sektioner för olika slags klagomål och ett plenum, som behandlar principiellt viktiga frågor. Det är uppenbarligen redan av praktiska skäl oöverkomligt att få till stånd en tillräckligt omfattande och mångsidigt sakkunnig nämnd i landskapet, och praxis erhålls uppenbarligen inte med lätthet, ty antalet ärenden skulle sannolikt bli litet. Med tanke på medborgarnas jämställdhet kan det också anses problematiskt att nämnden i riket och nämnden i landskapet, som skall fatta beslut med stöd av samma lagstiftning, kan ha olika praxis i sina avgöranden.

FARLEDER FÖR HANDELSSJÖFARTEN

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

16) ny farled för handelssjöfarten kan inrättas i landskapet endast med landskapsstyrelsens samtycke;

Trafikministeriet och sjöfartsstyrelsen: Förslaget kan inte med tanke på rikets helhetsintresse anses motiverat. Med beaktande av Ålands läge samt en förnuftig skötsel av fartygstrafiken i nord-sydlig och ost-västlig riktning kan det bli nödvändigt att öppna farleder av riksintresse på åländskt område. Dylika farledsprojekt bör kunna genomföras genom riksdagsbeslut utan samtycke av Ålands landskapsstyrelse. Därför bör 24 § 1 mom. 16 punkten utgå.

Landskapets synpunkter bör beaktas genom att frågan om öppnande av farleder hänförs till samrådsplikten enligt 15 punkten.

LUFTTRAFIKEN

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

18) när riksmyndighet handlägger sådana frågor angående lufttrafiken som är av särskild betydelse för landskapet skall samråd med landskapsstyrelsen äga rum; på landskapsstyrelsen ankommer att handlägga frågor rörande den interna lufttrafiken i landskapet;

Trafikministeriet och luftfartsstyrelsen: Även om förslaget att landskapsstyrelsen skall handlägga frågor rörande den interna lufttrafiken i landskapet kan motiveras med de näringspolitiska synpunkter som anförs i kommittébetänkandet, kan det inte anses ändamålsenligt att landskapsstyrelsen ges en så omfattande beslutanderätt i lufttrafikfrågor. De tekniskt-operativa frågorna och de tillstånd som de förutsätter kan inte särskiljas från de egentliga koncessionerna. Koncessionsfrågorna borde avgöras av luftfartsstyrelsen också till den del de gäller den interna trafiken på Åland.

Däremot kunde det stadgas att luftfartsstyrelsen skall begära utlåtande av landskapet innan koncession beviljas eller att ett särskilt tillstånd krävs av landskapet utöver tillstånd av luftfartsstyrelsen.

Den föreslagna samrådsplikten i övriga lufttrafikfrågor kan anses vara ett gott förslag. Till vissa delar bekräftar förslaget rådande praxis.

VISSA FRÅGOR OM LANTBRUKSPRODUKTION OCH FISKERINÄRING

Förslag:

24 §

Förvaltningen i fråga om angelägenheter som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på riksmyndigheterna, dock med iakttagande av följande:

---

19) landskapsstyrelsen har rätt att jämte statsrådet vara företrädd vid förhandlingar med producenternas centralorganisationer om inkomsten för lantbrukare och fiskare och om styrningen av lantbruksproduktionen och fiskerinäringen;

20) innan beslut fattas om sådana ändringar i importskyddet som särskilt kan beröra lantbruksproduktionen och fiskerinäringen i landskapet, skall landskapsstyrelsen höras;

Jordbruksstyrelsen har inga invändningar mot dessa undantag från den allmänna principen att förvaltningsbehörigheten följer lagstiftningsbehörigheten.

FÖREDRAGANDE I ÅLANDSÄRENDEN

Förslag:

27 § 2 och 3 mom.

Ärenden rörande självstyrelsen föredras i statsrådet från justitieministeriet. Ärende rörande landskapets hushållning föredras dock från finansministeriet.

Till föredragande i ärenden som avses i 2 mom. förordnar statsrådet personer som är förtrogna med landskapets självstyrelse.

Finansministeriet: För finansministeriets vidkommande har i fråga om behörighetsvillkoren för föredraganden förtrogenheten i praktiken förvärvats genom skötsel av uppgiften i fråga. Om man när en ny föredragande utses förutsätter tidigare förtrogenhet med landskapets angelägenheter, kan det uppstå problem ifall stadgandet tolkas snävt.

SPRÅKSTADGANDEN (4 kap.)

Utrikesministeriet: De föreslagna stadgandena motsvarar i princip gällande lagstiftning. I sin föreslagna form kommer stadgandena att befästa landskapets språkliga ställning och det konstateras att landskapet är svenskspråkigt i fråga om stats-, landskaps- och kommunalförvaltningen.

När den s.k. nordiska språkkonventionen (FördrS 11/87) bringades i kraft i Finland blev frågan om konventionens tillämpning på Åland beroende av av stadgandena och bestämmelserna om tolkning vid domstol samt av de delvis oklara hänvisningarna om tolkning i 37 § i den gällande självstyrelselagen. Då det nu föreslås att kopplingen till språklagen skall slopas och då det i det föreslagna lagrummet inte finns något omnämnande om tolkning, kan man anse att det finns en allt klarare konflikt mellan självstyrelselagen och språkkonventionen.

De föreslagna stadgandena innebär, liksom gällande självstyrelselag, att ett internationellt avtal enligt vilket finska myndigheter är skyldiga att ta emot och behandla handlingar på främmande språk strider mot självstyrelselagen och att den lag varmed avtalet godkänns därför måste stiftas i den ordning som gäller för grundlag.

Förslag:

31 § 1 och 2 mom.

Landskapet och de åländska kommunerna är inte skyldiga att upprätthålla eller lämna bidrag till skolor med annat undervisningsspråk än svenska. I statens undervisningsanstalter skall undervisningsspråket vara svenska.

Utan vederbörande kommuns samtycke får undervisning i annat språk än svenska inte meddelas i läropliktsskola som erhåller bidrag av allmänna medel.

Skolstyrelsen: Förslaget motsvarar i sak gällande lagstiftning. Skolstyrelsen hänvisar till vad som sägs i betänkandet på s 135 och 136.

Förslag:

31 § 3 mom.

Staten bör tillhandahålla utbildning på svenska för sina anställda i landskapet.

Skolstyrelsen förordar förslaget. I fråga om fortbildningen anser skolstyrelsen det vara naturligt att de åländska tjänstemännen tar del i den utbildning som ordnas på svenska. Om denna utbildning inte är tillräcklig, bör det ankomma på förvaltningsmyndigheterna i landskapet att ordna utbildning. Är det fråga om statens myndigheter, bör staten ordna utbildning på svenska för sina anställda.

Förslag:

31 § 4 mom.

Den som avlagt examen vid undervisningsanstalt i landskapet kan, i enlighet med vad i förordning närmare stadgas, vinna inträde och avlägga examen vid svensk- och tvåspråkig undervisningsanstalt som upprätthålls av staten eller som åtnjuter understöd av staten, oaktat han inte har de insikter i finska som möjligen annars krävs för inträde och avläggande av examen.

Skolstyrelsen förordar förslaget. Studier vid högskolorna i riket förutsätter en viss grad av kunskaper i finska. På Åland har man tagit i bruk s.k. B-finska. Detta innebär att en del av de åländska studenterna inte har sådana kunskaper i finska som de svenskspråkiga studenterna i allmänhet. Möjlighet till fortsatta studier för dessa studenter bör dock garanteras.

Lantmäteristyrelsen anser att stadgandet är viktigt för att man skall kunna garantera att ålänningar utbildas till diplomingenjörer vid Tekniska högskolans lantmäteriavdelning.

Förslag:

32 §

Genom förordning kan stadgas, att examen som utgör kompetensvillkor för statstjänst i landskapet kan ersättas med en jämförbar examen i annat nordiskt land.

Skolstyrelsen förordar förslaget, men anser dock att det bör utredas under vilka förutsättningar examina som avlagts i ett annat nordiskt land kan jämställas på Åland med examina som avlagts i Finland.

Lantmäteristyrelsen: Den förordning som avses i stadgandet kan gälla även andra examina än högskoleexamina. Denna möjlighet behövs för att ålänningar som i ett annat nordiskt land har avlagt någon annan examen än en högskoleexamen skall kunna få en tjänst som motsvarar utbildningen.

Förslag:

39 § 3 mom.

Angående erforderlig språkkunskap för statstjänst i landskapet stadgas med landskapsstyrelsens samtycke genom förordning.

Lantmäteristyrelsen anser att en reglering genom förordning är motiverad, eftersom man därigenom kan föreskriva olika krav för olika tjänstemän i fråga om finska och svenska och eventuella andra språk. Mariehamns lantmäterikontors kontakter med andra enheter inom lantmäteriförvaltningen och med varuleverantörer i riket skulle vara lättare, om man genom förordningen ser till att det bland personalen också finns sådana som kan finska. Att landskapsstyrelsens samtycke krävs för förordningen skulle i sin tur garantera att endast personer som kan svenska har möjlighet att få anställning i lantmäterikontorets tjänst på Åland.

LANDSKAPETS HUSHÅLLNING

Finansministeriet behandlar i sitt utlåtande på s 2-4 vissa missförhållanden i det nuvarande finansieringssystemet.

Ålandsdelegationen omfattar det föreslagna finansiella systemet utgående från hur det tekniska utjämningsförfarandet föreslås fungera. Det nya systemet är betydligt flexiblare och ur utjämningssynpunkt enklare och överskådligare än det gamla systemet. Delegationen omfattar kommitténs förslag att avräkningsbeloppet baserar sig på en faktor i förhållande till statsbokslutet. Det föreslagna systemet ger landskapet större rörelsefrihet men innehåller också mekanismer som garanterar stabilitet. Det är viktigt att systemet också beaktar drastiska förändringar vilkas ekonomiska konsekvenser kunde bli svåra för landskapet.

Statens revisionsverk: Övergången till en mer summarisk grund för avräkningen kommer att minska och ändra statstillsynen. Detta bör öka inte bara rörelsefriheten för landskapsförvaltningen utan också dess ekonomiska ansvar. Detta är nämligen målet också för planerna på omreglering av de ekonomiska förhållandena mellan staten och kommunerna.

Förslag:

34 § 2 mom.

Vid fastställandet av årsstat bör lagtinget sträva efter att de sociala förmånerna för landskapets befolkning är minst de samma som i riket.

Finansministeriet: Behovet av stadgandet i denna lydelse bör övervägas i synnerhet då allmänna stadganden om jämställdhet redan ingår i RF. Formuleringen i gällande lag (29 §) är mer lyckad.

Förslag:

35 §

För täckande av utgifterna för självstyrelsen tillförs landskapet årligen av statsmedel ett belopp, som fastställs vid särskild avräkning (avräkningsbeloppet).

Avräkningen verkställs årligen i efterhand för ettvart kalenderår såsom i 36 och 37 §§ stadgas. På avräkningsbeloppet betalas årligt förskott.

Finansministeriet: Enligt motiveringen skall avräkningsbeloppet under normala förhållanden täcka självstyrelsens finansieringsbehov. Ministeriet anser att det nya finansieringssystemet är mer ändamålsenligt och effektivare än det nuvarande.

Förslag:

36 §

Avräkningsbeloppet fastställs så att de i statsbokslutet för vederbörande år redovisade inkomsterna med undantag för nya statslån multipliceras med ett visst relationstal (avräkningsgrunden).

Finansministeriet: De i statens bokslut antecknade inkomsterna kan användas som beräkningsgrund, förutsatt att det procenttal som använts för att bestämma Ålands andel kan anses godtagbart. Om procenttalet stadgas i följande paragraf.

Förslag:

37 §

Avräkningsgrunden är vid ikraftträdandet av denna lag 0,48 procent.

Om grunderna för statsbokslutet undergår förändringar, som väsentligt inverkar på avräkningsbeloppets storlek, skall avräkningsgrunden justeras.

Avräkningsgrunden skall höjas, om

1) landskapets utgifter ökat genom övertagande av på riket ankommande förvaltningsuppgifter eller, efter överenskommelse med riket, genom upprätthållande av verksamhet, som helt eller till betydande del tjänar riksintressen;

2) uppnåendet av självstyrelsens syften orsakar väsentligt ökade kostnader; samt

3) landskapets förvaltning annars belastas av betydande utgifter, som inte förutsatts vid stiftandet av denna lag.

Avräkningsgrunden skall sänkas, om riket övertagit på landskapet ankommande förvaltningsuppgifter och landskapets utgifter därigenom minskat.

Finansministeriet: Avräkningsgrunden om 0,48 % har räknats ut på basis av uppgifterna om medeltalen för åren 1978 - 1982. Det framgår inte av förslaget varför endast en femårsperiod har legat som grund. Det bör också anses vara en brist att man inte använt uppgifter efter år 1982. För att nå ett tillförlitligare resultat, bör avräkningsgrunden beräknas på basis av den senaste tioårsperioden, varvid också de färskaste uppgifterna blir beaktade.

Betydligt fler grunder för höjning av avräkningsgrunden har anförts än för sänkning. Det är naturligt att avtalade administrativa arrangemang mellan staten och landskapet beaktas när avräkningsgrunden bestäms. Däremot förutsätter grunderna enligt 37 § 3 mom. 2 och 3 punkten noggrannare utredning. I båda fallen torde det vara fråga om också sådana tilläggsutgifter som beror på landskapets egna åtgärder och som staten uppenbarligen inte kan påverka. Avräkningsgrunden borde åtminstone i sådana fall inte vara automatisk.

Statens revisionsverk: 37 § torde vara omsorgsfullt beredd och motiverad.

Förslag:

38 §

Överstiger den i landskapet för ett skatteår debiterade inkomst- och förmögenhetsskatten 0,52 procent av motsvarande skatt i hela riket, tillkommer landskapet det överstigande beloppet (skattegottgörelse).

Alandsdelegationen: Terminologisk inkonsekvens mellan lagtexten och motiveringen på s 81. Motiveringarna på s 140 motsvarar lagtexten. En precisering att här avses statlig inkomst- och förmögenhetsskatt vore på sin plats.

Termen skattegottgörelse kan leda till komplikationer. Den finska termen "veronhyvitys" ingår i en skild lag (341/81) i en helt annan betydelse.

Finansministeriet har inte något att anmärka mot sådana reformer som förenklar förfarandet vid beviljande av finansieringsstöd. En förutsättning är dock att dylika arrangemang genomförs med iakttagande av den nuvarande totalnivån för stödet.

Statens revisionsverk: 37 § torde vara omsorgsfullt beredd och motiverad.

Förslag:

39 §

För landskapets behov kan upptas obligations- och andra lån. För upptagande av lån i utlandet erfordras likväl samtycke av republikens president.

Finansministeriet har ingenting att invända mot förslaget.

Finlands Bank: Under nuvarande förhållanden förefaller det att vara ett strängt krav att fordra samtycke av republikens president. Om man dock av särskilda skäl önskar bibehålla kravet, har Finlands Bank inte några invändningar mot detta.

Förslag:

40 §

Till landskapet skall betalas bidrag av statsmedel

1) till förhindrande eller undanröjande av väsentliga rubbningar i samhällsekonomin, vilka särskilt drabbar landskapet; samt

2) för täckande av sådana kostnader som föranleds av naturkatastrof, kärnkraftolycka, oljeutsläpp eller därmed jämförbar händelse, om inte landskapet skäligen bör bära kostnaderna ensamt.

I 1 mom. nämnda ärenden skall anhängiggöras av landskapsstyrelsen senast under året efter det till vilket utgifterna hänför sig. Ärende skall om möjligt avgöras inom sex månader efter anhängiggörandet.

Finansministeriet: Om särskilda förhållanden under vissa omständigheter anses föranleda behov av stöd, borde detta ske i form av diskretionärt statsbidrag.

Statens revisionsverk: Den föreslagna 41 § medför att riksdagens budgetmakt de facto övergår på Ålandsdelegationen. Därför borde grunderna enligt 40 § för beviljande av bidrag tolkas snävt vid tillämpningen, så att den begränsas endast till verkligt exeptionella händelser och fenomen. Ett uttryckligt omnämnande av detta borde föras in i motiven.

Enligt motiveringen (s 143) skall innan utbetalning av bidrag sker yttrande av vederbörande statliga myndigheter inhämtas. Eftersom bidragen hänför sig till sammanhang och fenomen utanför landskapets gränser, borde myndigheterna höras redan när landskapsstyrelsen anhänggigör saken enligt 40 § 2 mom.

I motiveringen (s 143) sägs att stadgandet inte innehåller någon bestämmelse om ränta, men att det har ansetts självklart att landskapet också skall få skälig ränta fram till utbetalningen av bidraget. Uppfattningen att staten borde betala ränta är inte förenlig med vad som gäller förhållandena mellan t.ex. staten och kommunen eller andra bi-

dragstagare, utan ränta betalas endast om så stadgas särskilt (t.ex. L 35/73, 28 §). Om avsikten är att ränta skall betalas, måste detta nämnas i lagen. Med beaktande av rådande praxis i förhållandena mellan staten och kommunerna samt av att det i 40 § nämnda bidraget har en undantagskaraktär, finns det inte särskilda skäl för att införa en skyldighet att betala ränta. Om ett stadgande om ränta införs, bör däri också anges t.ex. när betalningsskyldigheten inträder.

Förslag:

41 §

På Ålandsdelegationen ankommer

1) att verkställa den i 35 § nämnda avräkningen;

2) att justera avräkningsgrunden enligt 37 §;

3) att fastställa skattegottgörelsen enligt 38 §; samt

4) att bevilja bidrag, som avses i 40 §, och besluta om de villkor som möjligen förenas därmed.

Ålandsdelegationen fastställer det i 35 § 2 mom. avsedda förskottets storlek.

Beslut av Ålandsdelegationen i fråga som avses i 1 mom. stadfästes av republikens president. Beslutet skall inom tre månader stadfästas oförändrat eller lämnas utan stadfästelse. Lämnas beslut utan stadfästelse, skall ärendet hänskjutas till Ålandsdelegationen för förnyad behandling.

Finansministeriet: Den nuvarande situationen har inte medfört sådana problem som skulle förutsätta att systemet med förskottsbetalning ändras på det föreslagna sättet. Stadgandet borde bibehållas i sin nuvarande lydelse (32 § i gällande självstyrelselag).

Med anledning av tidsfristen i 3 mom. kan det konstateras att absoluta tidsfrister i lagen försvårar en smidig sammanjämkning av tidsbunden planering.

INTERNATIONELLA FÖRDRAG - FÖRHANDLINGAR

Förslag:

42 § 1 mom.

Landskapet kan hos vederbörande myndighet göra framställning om förhandlingar rörande fördrag med främmande makt.

Utrikesministeriet: Förslaget medför inte någon ändring av det rådande läget, även om ett uttryckligt stadgande inte nu finns. I motiveringen sägs att initiativrätten är särskilt betydelsefull i fråga om nordiska avtal. Dessutom finns en hänvisning till Nordiska rådet. Som nordiskt samarbetsorgan fattar Nordiska rådet inte beslut som binder länderna, utan rådet tar initiativ och ger rekommendationer. Hänvisningen i motiveringen till Nordiska rådet förefaller därför att vara omotiverad.

Förslag

42 § 2 mom.

Landskapsstyrelsen skall underrättas om förhandlingar rörande ingående av fördrag med främmande makt, då fråga är om angelägenhet som faller inom landskapets behörighet. Gäller sådana förhandlingar angelägenhet, som annars kan ha särskild betydelse för landskapet, skall landskapsstyrelsen likaså underrättas, om detta lämpligen kan ske. Landskapsstyrelsen skall om särskilda skäl föreligger ges tillfälle att delta i här avsedda förhandlingar.

Utrikesministeriet: Bakgrunden till informationsskyldigheten är att det från åländsk sida har ansetts att självstyrelselagens stadganden samt landskapets intressen ofta har förbisetts när internationella fördrag ingås. Den föreslagna ly-

delsen kan dock medföra tillämpningssvårigheter. Det är numera vanligt att förhandlingar om internationella avtal förs av enskilda ministerier eller t.o.m. centrala ämbetsverk och att utrikesministeriet tillställs resultatet först när det egentliga avtalet skall ingås. Då antalet frågor som hör till landskapets behörighet ökar enligt förslaget och då det kan hända att det fördrag som skall ingås endast i fråga om någon bisak gäller landskapets behörighet, kan det redan på basis av rådande läge antas att beaktandet Ålands intessen i ett sådant skede att landskapet skulle ha möjligheter att påverka förhandlingarna kan bli obefintligt.

I de fall då officiella förhandlingar förs torde den föreslagna informationsskyldigheten inte förorsaka problem.

Det är klart att det för landskapet är viktigt att få information om beredningen av avtal i ett så tidigt skede som möjligt. Det är dock uppenbart omöjligt att i alla fall iaktta den föreslagna absoluta informationsskyldigheten och svårt att övervaka att den följs. Därför borde man överväga att inte införa en absolut informationsskyldighet och i stället försöka utveckla bättre praktiska metoder för informationsutbytet. En sådan metod kunde vara regelbundna kontakter mellan landskapet och riksmyndigheterna.

De svårigheter som gäller den absoluta informationsskyldigheten enligt momentets första mening gäller också den information som enligt andra meningen skall ges "om detta lämpligen kan ske".

Skyldigheten enligt tredje meningen att, om särskilda skäl föreligger, ge landskapsstyrelsen möjlighet att delta i förhandlingar kan medföra samma tillämpningsproblem som de ovan nämnda. Med beaktande av att Ålands intressen i sak främst gäller nordiska avtal, kan man dock anta att avtalens betydelse för Åland i dessa fall blir bättre beaktade.

INTERNATIONELLA FÖRDRAG - IKRAFTTRÄDANDE

Förslag:

43 §

Ingår i fördrag, som Finland sluter med främmande makt, bestämmelse som står i strid med stadgandena i denna lag, blir bestämmelsen gällande endast om därom stiftas lag i den ordning som stadgas i 50 §.

Om fördrag innehåller bestämmelse i angelägenhet, som enligt denna lag faller inom landskapets behörighet, skall lagtinget för att bestämmelsen skall bli gällande i landskapet ge sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen bringas i kraft.

Lagtinget kan bemyndiga landskapsstyrelsen att ge i 2 mom. avsett bifall.

Utrikesministeriet: Enligt gällande självstyrelselag krävs landstingets medverkan för internationella avtal som innehåller bestämmelser som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landstinget behandlar inte formellt själva avtalet, utan endast den lag varmed avtalet bringas i kraft. Om avtalet gäller frågor som hör till rikets lagstiftningsbehörighet, träder det automatiskt i kraft också på Åland. De fall när avtalet gäller frågor som hör till landskapets behörighet, men där ikraftträdandet för rikets vidkommande inte förutsätter riksdagslag är oreglerade och har blivit ett verkligt problem. I fråga om dem har det ansetts att fastän avtalet internationellträttsligt gäller hela riket, kan de inte tillämpas på Åland ifall landskapslagstiftningen strider mot avtalsbestämmelserna. Problemet har varit att det inte finns något förfaringssätt, varmed ett ställningstagande av Åland kunde erhållas. Följden kan ofta vara att riksmyndigheterna inte alltid har en klar bild av om ett visst avtal tillämpas på Åland.

Förslaget innebär att alla författningar varmed ett avtal bringas i kraft skall godkännas av lagtinget, om avtalet gäller frågor som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. I sig är detta förfarande ägnat att klarlägga de

nationella effekterna av internationella fördrag och att undanröja oklarheterna i gällande självstyrelselag. Å andra sidan kommer förfarandet att innebära vissa väsentliga förändringar för ikraftträdandeprocessen. Antalet internationella fördrag som bringas i kraft genom förordning är betydligt större än antalet fördrag som bringas i kraft genom riksdagslag. Då kommitténs förslag samtidigt innebär att landskapets lagstiftningsbehörighet växer, innebär detta att samtycke av landskapet kommer att behövas betydligt oftare än för närvarande. Kravet på samtycke för förordningar kan komma att betydligt fördröja ikraftträdandet för Finlands del. Att samtycke kan begäras först när avtalstexten finns översatt till svenska kan också fördröja processen.

De ovan nämnda svårigheterna beror på inarbetad praxis, och genom att se över beredningsförfarandet kan de åtminstone delvis avhjälpas. Enligt den föreslagna 30 § är det möjligt att tillställa landskapet fördrag på originalspråket, om fördraget med stöd av lag inte skall publiceras på svenska. Antalet sådana fördrag har dock varit litet och stadgandet avhjälper endast i undantagsfall situationen. Den föreslagna 30 § kunde kanske utsträckas till att vid behov också gälla andra fördrag.

Av förslaget framgår inte klart i vilka slags frågor lagtinget i enlighet med 3 mom. kan bemyndiga landskapsstyrelsen att ge bifall enligt 2 mom. För att påskynda behandlingen och för att skapa konsekvens och ett någorlunda enhetligt mönster för förfarandet vore det önskvärt att bemyndigande kunde ges i god tid och eventuellt t.o.m. på förhand för bestämda ärendekategorier.

Stadgandet i 43 § 1 mom. avses komplettera 69 § 1 mom. riksdagsordningen, och motsvarar praxis vid tolkningen av 11 § 2 mom. 19 punkten samt 44 § i gällande självstyrelselag.

Trafikministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet samt vatten- och miljöstyrelsen fäster i sina utlåtanden uppmärksamhet vid svårigheterna för Finland att ingå internationella avtal i de fall det är fråga om avtalsbestämmelser som gäller landskapets lagstiftningsbehörighet.

STATENS MARK OCH BYGGNADER

Förslag:

45 § 1, 2 och 4 mom.

Behöver staten mark i landskapet för egentlig statsförvaltning, skall landskapet tillhandahålla lämpliga områden. Blir behovet ej tillgodosett genom landskapets försorg, är staten oförhindrad att utan landskapets medverkan förvärva erforderlig mark.

Erfordras ej längre i 1 mom. avsedd mark för egentlig statsförvaltning, övergår statens rätt till landskapet, varvid byggnader och anläggningar som blivit obehövliga tillfaller landskapet om de inte flyttas bort.

Vid inlösen av fast egendom för statens behov tillämpas rikets lag.

60 §

Vad som stadgas i 45 § 2 mom. gäller även mark, byggnad och anläggning som används för egentlig statsförvaltning då denna lag träder i kraft.

Genom förordning kan stadgas att annan än i 1 mom. avsedd staten tillhörig mark, byggnad eller anläggning övergår till landskapet.

Finansministeriet: Om lagförslaget genomförs kommer bl.a. den för tullväsendets personal synnerligen viktiga semesterverksamhet som staten stöder helt att upphöra. Ministeriet hänvisar till tullstyrelsens utlåtande. Tullstyrelsen använder för rekreationsverksamhet den gamla tullbyggnaden i Degerby och har dessutom andel i posthuset på Eckerö. Tullstyrelsen motsätter sig begränsningarna för staten att äga och besitta fast egendom och byggnader.

Finansministeriet föreslår att i lagen inte förs in stadganden enligt vilka staten avstår från sin rätt att äga och besitta samt förvärva fast eller annan egendom i landskapet Åland.

Jord- och skogsbruksministeriet: I motiveringen till 45 § (s 146) anförs att begreppet egentlig statsförvaltning avser endast den förvaltning som riktar sig till medborgarna. Ministeriet anser att statens rätt att förvärva och besitta fast egendom i landskapet inte borde begränsas så snävt som kommittén i motiveringarna har gjort, utan att staten borde ha rätt att vid behov utan särskilt tillstånd av landskapsstyrelsen själv förvärva och besitta fast egendom även för statliga forskningsinrättningars verksamhet.

Trafikministeriet: Med hänvisning till stadgandena i 74 § regeringsformen om skydd för statens jordegendom motsätter sig ministeriet dessa undantagsstadganden om vederlagsfri överföring av mark och byggnader i landskapets ägo.

Ministeriet förutsätter att det innan lagtinget eller landskapsstyrelsen ges rätt att förvägra juridiska personer, vilka inte har hemort på Åland, rätt att besitta fast egendom närmare utreder möjligheterna för organisationer, i synnerhet post- och televerket, som sköter för riket nödvändiga allmänna tjänster, att besitta fastigheter på Åland som behövs för deras internationella verksamhet.

Post- och telestyrelsen: 45 § 2 mom. och 60 § kan innebära att Eckerö posthus övergår till landskapet, eftersom det endast delvis (105 m^2) används som ämbetshus. Resten av byggnaden används för rekreation för statens personal. Post- och televerket har gjort stora satsningar på en grundlig reparation och blir i egenskap av statligt affärsverk tvunget att täcka kostnaderna genom räntor och avskrivningar.

Post- och telestyrelsen motsätter sig den föreslagna ordalydelsen i 40 § 2 mom. och 60 § om vederlagsfri överlåtelse till landskapet.

Dessutom förutsätter post- och telestyrelsen under alla omständigheter att Eckerö posthus ersätts enligt gängse värde, om det eventuellt överlåts, dvs på samma sätt som avsikten i regeringens proposition (15.4.88) är att värdera post- och telestyrelsens markegendom och byggnader i den ingående balansen.

I samband med affärsverksreformen är avsikten att post- och telestyrelsen i sin besittning skall behålla den egendom som nu är i bruk och som behövs för affärsverksamheten. Därför bör post- och telestyrelsen höras i frågor som gäller beslut att överföra egendom på Åland.

Byggnadsstyrelsen: Att behovet av mark för statens förvaltning tillfredsställs genom landskapets försorg och att rätten att förvärva och besitta fast egendom begränsas är fullständigt exeptionellt. Lagförslaget förutsätter avtal mellan respektive ministerium och landskapsstyrelsen, men i förslaget används i fastighetsrättsligt avseende mycket oklara uttryck så som "landskapet skall tillhandahålla", "övergår statens rätt till landskapet" och i motiveringen "byggnaderna tillfaller" osv. I förslaget nämns dessutom inte någonting om ersättningar, varför saken i sin helhet blir rätt öppen.

Med tanke på hela landet är statens markägande på Åland rätt litet och lagförslaget har inte verkningar för statens markägande på ett allmänt plan. Avtal mellan ministerierna och landskapet torde således kunna åstadkommas trots dessa inexaktheter.

Staten har för närvarande 13 fastigheter på Åland, vilka inte används för egentlig statsförvaltning. I fråga om vissa fastigheter krävs närmare utredning innan en förordning med stöd av 60 § 2 mom. utfärdas. Dessutom bör de myndigheter som innehar fastigheterna (utöver byggnadsstyrelsen sjöfarts-, tull-, post- och tele- samt skolstyrelsen) höras.

Statens revisionsverk: Syftet med förslaget är uppenbarligen att så långt som möjligt begränsa antalet markområden som är i statsförvaltningens bruk. Man kan därför också fråga sig om stadgandena behövs, eftersom syftet med den ändamålsbundenhetsprincip som iakttas i förvaltningen även är att förhindra att staten besitter mark på oriktiga grunder.

I motiveringen inskränks statens behov strikt till egentlig förvaltning. Vid tillämpningen är det kanske nödvändigt att beakta t.ex. att statsförvaltningens behov är föränderliga i tid och rum, vilket exempelvis kan föranleda behov av markbyten mellan staten och landskapet.

Den föreslagna 60 § innehåller uppenbarligen tanken att eventuella överföringar av uppgifter från staten till landskapet inte skall få medföra onödiga betydande ekonomiska arrangemang och följder. Det skulle finnas behov att ha ett motsvarande stadgande också för det fall att uppgifter överförs från landskapet till riket.

Enligt 45 § 4 mom. blir staten tvungen att betala ersättning för mark som den löser in för sina behov. För de fall då statens mark och byggnader såsom onödiga övergår till landskapet finns inte några ersättningsstadganden. Stadganden om grunderna för dessa ersättningar borde föras in i 45 och 60 §§.

Museiverket: Staten äger på Åland några byggnader som bör anses vara nationella monument (bl.a. Kastelholms slott, posthuset på Eckerö, kapellruinerna i Lemböle). Museiverket anser att det är nödvändigt att de bibehålls i statens ägo. De är så betydelsefulla byggnader att bevarandet av dem kan tryggas på ett tillräckligt sätt endast om de ägs av staten och är i sakkunnig vård.

Kastelholms slott har sedan gammalt hört till staten, som i huvudsak har svarat för reparationskostnaderna. Besittningen har överlåtits på landskapet. Kastelholms slott är en sådan historiskt betydelsefull byggnad som kan jämföras med Åbo slott, Tavastehus slott och Olofsborg och som bör vårdas enligt samma principer som de andra slotten. Förvaltningen av Åbo slott, Tavastehus slott, Olofsborg och Raseborg har ordnats i enlighet med ett statsrådsbeslut av den 25 februari 1988. När reparationsarbetena på Kastelholms slott om några år blir i huvudsak klara borde förvaltningen ordnas så att detta statsrådsbeslut ändras så att det omfattar Kastelholms slott.

Museiverket anser att staten fortfarande bör ha rätt att äga och besitta fast egendom på Åland eller åtminstone i sin ägo behålla de områden och åtminstone de kulturhistoriskt värdefulla byggnader som den nu äger. Således är 45 § 2 mom. och i huvudsak även 3 mom. onödiga och kan lämnas bort.

Ålandsdelegationen: I 4 mom. stadgas om inlösen av fast egendom. Jfr lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/77).

DANAARV

Förslag:

46 §

Finns ej arvinge till den som vid sitt frånfälle var fast bosatt i landskapet tillfaller arvet landskapet. Detsamma gäller arv efter den som var bosatt utom landskapet till den del fråga är om fast egendom eller därmed jämförbar egendom i landskapet.

Byggnadsstyrelsen: Stadgandet är konsekvent i förhållande till 45 § i förslaget.

LANDSKAPETS SKATTERÄTTSLIGA STÄLLNING

Förslag:

47 § 3 mom.

I fråga om skattefrihet och andra därmed jämförbara förmåner åtnjuter landskapet samma rätt som staten.

Ålandsdelegationen: Skäl att överväga om momentet borde ges en sådan utformning att landskapet generellt jämställs med staten som skattesubjekt och som skattetagare. Enligt den föreslagna lagtexten är frågan om landskapets skattemässiga status delvis oreglerad.

ADOPTIVBARNS HEMBYGDSRÄTT

Förslag:

53 § 2 mom.

I fråga om åländsk hembygdsrätt följer adoptivbarn sina adoptivföräldrar även då barnet adopterats före denna lags ikraftträdande.

Ålandsdelegationen: Utformningen av 2 mom. gör det teoretiskt tänkbart att ett åländskt barn som är bortadopterat till icke åländska föräldrar kan förlora sin åländska hembygdsrätt då lagen träder i kraft.

ÖVERGÅNGSSTADGANDE (STATSANSTÄLLDA)

Förslag:

57 § 1 mom.

Den vars uppgifter i anställningsförhållande till staten enligt denna lag överförts till landskapet skall, såvida han samtycker därtill, med bibehållna förmåner överflyttas till motsvarande uppgifter i landskapets tjänst i enlighet med vad därom stadgas i förordning.

Ålandsdelegationen: I motiveringen till 1 mom. borde man eventuellt hänvisa till i tjänstemannalagstiftningen gällande stadganden om rätten till avgångsbidrag och vad som händer om man inte samtycker till överflyttning.

ÖVERGÅNGSSTADGANDE (UTJÄMNING; EXTRAORDINARIE ANSLAG)

Förslag:

59 §

Ordinarie utjämning enligt den äldre lagen verkställs sista gången för året före denna lags ikraftträdande. Ålandsdelegationen som utsetts enligt denna lag verkställer utjämningen.

När denna lag träder i kraft upphör beviljandet av extraordinarie anslag, dock så att tillägg till sådant tidigare stadfäst anslag kan beviljas under två år efter ikraftträdandet.

Ålandsdelegationen: Det vore skäl att överväga huruvida i paragrafen borde ingå ett stadgande om att de uppgifter som ankommer på Ålandsdelegationen enligt den äldre lagen vid den nya lagens ikraftträdande överförs på den enligt den nya lagen utsedda Ålandsdelegationen.

FRÅGOR SOM INTE UTTRYCKLIGEN NÄMNS I DEN FÖRESLAGNA LAGTEXTEN

1. Landskapslagstiftningen

Ålandsdelegationen: På s 96 i den allmänna motiveringen anges att regeln i gällande 13 § 2 mom., enligt vilken landskapslag kan innefatta en självständig lagstiftningsakt eller avse antagande av motsvarande rikslag eller -förordning, att med erforderliga ändringar eller tillägg gälla i landskapet, förblir gällande, men att något direkt stadgande härom inte har ansetts behövligt i den nya självstyrelselagen. Enligt delegationens mening borde denna regel ingå i lagtexten.

2. Livsmedel och produktsäkerhet

Handels- och industriministeriet: Till 22 §, som gäller rikets lagstiftningsbehörighet borde t.ex. till punkt 19 eller som särskilda punkter fogas livsmedelslagstiftningen och produktsäkerhetslagstiftningen. Frågorna hör till handels- och industriministeriets förvaltningsområde och det är motiverat att de hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Även näringsstyrelsen anser att livsmedels- och produktsäkerhetslagstiftningen bör höra till rikets lagstiftningsbehörighet och att det kan uppstå problem om dessa frågor får bero enbart av 14 § 30 punkten och 22 § 1 mom. 33 punkten.

3. Lotterier

Undervisningsministeriet: Lotterilagstiftningen, med stöd av vilken bl.a. Oy Veikkaus Ab har beviljats koncession, hör till inrikesministeriets förvaltningsområde. Inrikesministeriet torde vid behov också ta ställning till förslaget till denna del. Undervisningsministeriet konstaterar dock att det inte i lagförslaget uttryckligen nämns om lotteriverksamheten på Åland skall höra till rikets eller landskapets lagstiftningsbehörighet. Avsikten enligt förslaget torde vara att denna fråga skall lösas med stöd av 22 § 1 mom. 33 punkten.

4. Bärkraftsklassificering

Inrikesministeriet: Enligt förslaget ökar landskapets självstyrelse. I förslaget behandlas dock inte frågan om bestämmande av bärkraftslass för kommunerna. Ministeriet föreslår att det utreds om det i detta sammanhang är motiverat att överföra bärkraftsklassificeringen på landskapets myndigheter.

5. Polisförvaltningen

Inrikesministeriet: Enligt 1 § polislagen ankommer det på polisen att skydda det lagliga stats- och samhällsskicket. I motiven till självstyrelselagen eller i en överenskommelseförordning borde tydligare än för närvarande konstateras vilken behörighet det högsta polisbefälet och specialenheterna (centralkriminialpolisen, rörliga polisen och skyddspolisen) har i landskapet Åland t.ex. i situationer där landskapets polis inte har tillräckliga resurser att upprätthålla säkerheten.

6. Användning av försvarsmaktens materiel

Vatten- och miljöstyrelsen: Med tanke på Finlands resurser borde man göra det möjligt att använda försvarsmaktens materiel vid oljebekämpning inom landskapets område. På grund av demilitariseringen, borde förutsättningarna utredas och uttryckliga stadganden införas i den nya självstyrelselagen.

FÖRSLAGET TILL ÄNDRING AV LAGEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT ÄGA OCH FÖRVÄRVA FAST EGENDOM I LANDSKAPET ÅLAND

Statsrådets kansli: De begränsningar som gäller rätten att förvärva mark i landskapet torde inte med beaktande av stadgandenas ratio kunna anses vara oskäliga gentemot den övriga befolkningen i riket.

Lantmäteristyrelsen: Ändringsförslaget medför att begränsningarna skärps. Detta kommer att medföra extra arbete för lantmäterimyndigheterna, men ökningen är liten. Lantmäteristyrelsen har inte några anmärkningar beträffande lagtexten.

Trafikministeriet: Enligt förslaget krävs tillstånd för juridiska personer till förvärv av fast egendom i landskapet, om inte undantag stadgas i landskapslag. Tillsammans med förslagen om tillstånd för televerksamhet ger förslagen landskapsstyrelsen möjlighet att också förhindra förvärv av fast egendom som behövs för syften som är nödvändiga för rikets intresse, så som uppförande av radiomaster eller upprätthållande av andra funktioner som är nödvändiga för kontakterna västerut.

Ålandsdelegationen: Delegationen har inte i detta skede tagit ställning till förslaget.

BILAGA

REMISSINSTANSERNA

Statsrådets kansli
Utrikesministeriet
Inrikesministeriet
Försvarsministeriet - meddelat att utlåtande inte ges
Finansministeriet
Undervisningsministeriet
Jord- och skogsbruksministeriet
Trafikministeriet
Handels- och industriministeriet
Social- och hälsovårdsministeriet
Arbetskraftsministeriet (meddelat att det inte har anmärkningar)
Miljöministeriet

Statens revisionsverk
Skattestyrelsen (meddelat att den inte har anmärkningar)
Byggnadsstyrelsen
Skolstyrelsen
Yrkesutbildningsstyrelsen - meddelat att utlåtande inte ges
Riksarkivet
Jordbruksstyrelsen
Luftfartsstyrelsen
Järnvägsstyrelsen (meddelat att den inte har anmärkningar)
Post- och telestyrelsen
Sjöfartsstyrelsen
Näringsstyrelsen
Socialstyrelsen
Medicinalstyrelsen
Vatten- och miljöstyrelsen
Befolkningsregistercentralen
Statistikcentralen
Museiverket

Ålandsdelegationen

Finlands Bank
Oy Alko Ab
Oy Yleisradio Ab